

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2013-2014) – Nr. 3-E
ingediend op 28 november 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Beleidsbrief
Economie 2013-2014

Beleidsbrief
Economisch Overheidsinstrumentarium 2013-2014

Beleidsbrief
Wetenschap en Innovatie 2013-2014

Beleidsbrief
Werk 2013-2014

Beleidsbrief
Sociale Economie 2013-2014

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door mevrouw Sonja Claes,
de heer Johan Deckmyn, mevrouw Martine Fournier,
de heer Peter Van Rompuy en mevrouw Goedele Vermeiren
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Peter Van Rompuy;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Koen Van den Heuvel;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
de heer Egbert Lachaert, mevrouw Fientje Moerman;
mevrouw Kathleen Deckx, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de dames Vera Celis, Helga Stevens;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

- 15** (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2: Amendementen
– Nr. 3-A: Verslag namens de Commissie voor Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
– Nr. 3-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
– Nr. 3-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
– Nr. 3-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- 12-A** (2012-2013) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 13** (2013-2014) – Nr. 1: Algemene toelichting
– Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 14** (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 16** (2013-2014) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 21** (2013-2014) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 2223** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 2226** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 2235** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 2238** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief
- 2239** (2013-2014) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I. Economie	6
1. Toelichting van de uitgavenbegroting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	6
2. Toelichting van de beleidsbrief Economie door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	7
3. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Economie	8
3.1. Standpunt van de heer Johan Deckmyn	8
3.2. Standpunt van de heer Matthias Diependaele	9
3.3. Standpunt van de heer Robrecht Bothuyne	9
3.4. Standpunt van mevrouw Martine Fournier	10
3.5. Standpunt van de heer Bart Van Malderen	10
3.6. Standpunt van mevrouw Güler Turan	11
3.7. Standpunt van de heer Björn Rzoska	11
3.8. Standpunt van mevrouw Patricia Ceysens	12
4. Antwoord van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid	12
II. Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie en Wetenschapsbeleid ..	17
1. Toelichting van de uitgavenbegroting door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding	17
2. Toelichting van de beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding	19
3. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Economisch Overheidsinstrumentarium	21
3.1. Standpunt van de heer Robrecht Bothuyne	21
3.2. Standpunt van de heer Matthias Diependaele	21
4. Antwoord van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding	21
5. Toelichting van de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding	22

6. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Wetenschap en Innovatie	24
6.1. Standpunt van de heer Matthias Diependaele.....	24
6.2. Standpunt van de heer Robrecht Bothuyne.....	25
6.3. Standpunt van de heer Bart Van Malderen	25
6.4. Standpunt van mevrouw Patricia Ceysens	25
7. Antwoord van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheids- investerings, Media en Armoedebestrijding	27
III. Werk.....	29
1. Toelichting van de beleidsbrief Werk door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.....	29
2. Toelichting van de uitgavenbegroting door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.....	30
3. Aanvullende toelichting door de heren Fons Leroy en Patrick Devlies, respectievelijk gedelegeerd bestuurder en financieel directeur van de VDAB	32
4. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Werk	33
4.1. Standpunt van mevrouw Lydia Peeters	33
4.2. Standpunt van de heer Björn Rzoska.....	34
4.3. Standpunt van mevrouw Güler Turan.....	35
4.4. Standpunt van de heer Bart Van Malderen	36
4.5. Standpunt van de heer Koen Van den Heuvel.....	37
4.6. Standpunt van mevrouw Martine Fournier.....	37
4.7. Standpunt van de heer Peter Van Rompuy.....	37
4.8. Standpunt van mevrouw Goedele Vermeiren	37
5. Antwoord van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.....	38
6. Antwoord van de heren Fons Leroy en Patrick Devlies, respectievelijk gedelegeerd bestuurder en financieel directeur van de VDAB	40
IV. Sociale Economie	42
1. Toelichting van de uitgavenbegroting en de beleidsbrief Sociale Economie door mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie.....	42
2. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Sociale Economie	44
2.1. Standpunt van mevrouw Goedele Vermeiren	44
2.2. Standpunt van mevrouw Sonja Claes.....	44
2.3. Standpunt van mevrouw Güler Turan.....	45
2.4. Standpunt van mevrouw Lydia Peeters	45
3. Antwoord van mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie.....	45

V. Indicatieve stemming.....	47
Bijlage 1: Bijkomende informatie met betrekking tot de begroting en de beleidsbrief Economie	51
Bijlage 2: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie besprak het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 op 7, 13, 14 en 21 november 2013.

De uitgavenbegroting werd samen behandeld met de beleidsbrieven Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Wetenschap en Innovatie, Werk en Sociale Economie met de beleidsprioriteiten voor 2013-2014 (zie *Parl. St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2235/1, 2239/1, 2238/1, 2226/1 en 2223/1).

De uitgavenbegroting werd ook samen behandeld met het aan de commissie toegewezen hoofdstuk van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014. Over het ontwerp van programmadecreet wordt verslag uitgebracht in *Parl. St.* VI. Parl. 2013-14, nr. 2247/11.

De beleidsdomeinen Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie werden afwisselend door de vier bevoegde ministers toegelicht en in de commissie besproken. Elk beleidsdomein wordt in voorliggend verslag in een apart hoofdstuk weergegeven.

Op 21 november 2013 werd globaal gestemd over alle aan de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014. Het resultaat van deze stemming werd achteraan in het verslag opgenomen.

Bij het verslag werden twee bijlagen gevoegd:

- bijlage 1: Bijkomende informatie met betrekking tot de begroting en de beleidsbrief Economie, die achteraan dit verslag is opgenomen;
- bijlage 2: PowerPointpresentatie van de heer Fons Leroy, gedelegeerd bestuurder van de VDAB, die te vinden is op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be/dossierpagina) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be.

I. ECONOMIE

1. Toelichting van de uitgavenbegroting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Minister-president *Kris Peeters* schetst de moeilijke economische context. Het economische model HERMREG gaat in de projecties uit van een bescheiden groei van 0,2 percent in 2013 en 1,2 percent in 2014. Alleen al om de kosten van de vergrijzing te betalen, moet dat percentage omhoog. Anderzijds moet men niet zwartkijken: de laatste maanden evolueren zowel het ondernemers- en het consumentenvertrouwen als de binnen- en buitenlandse vraag positief. Helaas worden deze positieve signalen nog niet vertaald in een afname van de werkloosheid of het aantal faillissementen, dat integendeel sterk steeg. Mensen aarzelen ook om een zaak te beginnen. De economische omstandigheden houden de bedrijfsinvesteringen voorlopig op een laag pitje en zorgen bij de banken voor een voorzichtige houding ten opzichte van businessplannen en waarborgen. Daarom blijven de beschikbaarheid van financiering en de transformatie van het economisch weefsel de centrale aandachtspunten van een proactief economisch beleid. Dat moet evenwel ondersteund worden door een gunstig ondernemingsklimaat in termen van competitieve loonkosten.

Vervolgens schetst de minister-president de krachtlijnen van de begroting Economie. Het voornaamste instrument van het economische beleid is het Agentschap Ondernemen. De begroting voor het Agentschap Ondernemen, inclusief het Fonds voor het Flankerend Economisch Beleid of Hermesfonds, bedraagt in beleidsmiddelen (VAK) afgerond 254,1 miljoen euro. De apparaatskredieten zijn goed voor 20,7 miljoen euro. De beleidskredieten bedragen 233,4 miljoen euro, waarvan 199 miljoen euro voor het Hermesfonds. In vergelijking met de begrotingsaanpassing 2013 kan de Vlaamse Regering – ondanks de noodzakelijke besparingen – de bedragen bijna gelijk houden. De spreker herinnert aan de vorige bedragen van 236,2 miljoen aan beleidskredieten, waarvan 202,5 miljoen euro voor het Hermesfonds.

2. Toelichting van de beleidsbrief Economie door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Daarop licht minister-president *Kris Peeters* de prioriteiten uit de beleidsbrief Economie toe. De eerste strategische doelstelling is bedrijven door de crisis helpen. Hij noemt de projectoproep faillissementspreventie, het Bankenplan en de waarborgregeling. De uitvoering van de zesde staatshervorming zal daar het Participatiefonds aan toevoegen.

Aan de tweede doelstelling, met name meer en sterker ondernemerschap, wordt een totaal bedrag van meer dan 84 miljoen euro gespendeerd. Het ondersteuningsaanbod gaat van prestarters over groeiende ondernemingen (gazellesprong) tot ondernemingen in de fase van overdracht. In dat verband werden ook oproepen gelanceerd. Voor de bevordering van het ondernemerschap in het onderwijs wordt samengewerkt met twee partnerorganisaties: de vzw Vlaamse Jonge Ondernemingen en de Stichting Onderwijs en Ondernemen. Beide organisaties krijgen een gezamenlijke subsidie van 1,615 miljoen euro. De ondernemingsplanwedstrijden Bizidee, Plankgas en ‘Battle of talents’ moeten zorgen voor verdere dynamiek. Het Agentschap Ondernemen zal een interne evaluatie doorvoeren en een nieuw bestek voorbereiden. In 2014 lopen ook het bestek Go4business en de trajectbegeleiding voor doelgroepen van prestarters af. Het Agentschap Ondernemen zal dit najaar de nodige stappen zetten om de continuïteit van het beleid te verzekeren, zowel wat de generieke coaching als wat de doelgroepen betreft.

De minister-president attendeert erop dat Vlaanderen begin juli geselecteerd werd als Europese Ondernemende Regio van het jaar 2014. Hij hoopt dat het Vlaams Parlement ertoe kan bijdragen dit label meer weerklank te geven. Heel wat acties en evenementen in de loop van 2014 zullen in het teken ervan staan.

In het voorjaar van 2013 werd een oproep peterschapsprojecten met een steunenveloppe van 2,4 miljoen euro toegewezen. Naast de bestaande thema's zoals sectorale behoeften, vergroening, verwitting en werkbaar werk uit de vorige oproep, werd familiale opvolging en overname opgenomen in uitvoering van het masterplan. Verder werd de kmo-portefeuille substantieel bijgestuurd. Wat betreft ruimte voor ondernemerschap in Vlaanderen, werd in 2013 de nieuwe steunregeling voor bedrijventerreinen operationeel.

Tot slot wordt Winkelnota 2.0 verder uitgerold. Op dat punt kijkt de Vlaamse Regering uit naar de zesde staatshervorming en de regionalisering van de IKEA-wet.

De derde strategische doelstelling is een meer groene economie. De beleidsbrief besteedt onder meer aandacht aan de strategische ecologieprojecten, de maatregel in het kader van ‘carbon leakage’ en de bijsturing van de groene waarborg.

De vierde doelstelling is gericht op meer groeiende ondernemingen. De strategische opleidings- en investeringssteun werd omgevormd tot strategische transformatiesteun.

Individuele coaching in het kader van de gazellesprong is een ander element om groei te stimuleren.

De vijfde doelstelling betreft een meer innovatieve en kennisintensieve economie. De minister-president noemt het Nieuw Industrieel Beleid en wijst op het colloquium met de Europese Commissie op 8 november 2013 over slimme specialisaties.

Screen Flanders kreeg heel wat positieve reacties en draait verder. Er werden ook initiatieven voor kennisdiffusie genomen.

Ten slotte behandelt de beleidsbrief de effectieve en efficiënte organisatie van de dienstverlening aan ondernemers in Vlaanderen, in het kader de strategische doelstelling van een efficiënte en effectieve overheid. Ook daar worden verdere stappen gezet. De minister-president wijst er in dit verband op dat de beleidsbrief de laatste van de legislatuur is, waarin het regeerakkoord wordt afgewerkt. Men mag dan ook geen grote, nieuwe elementen verwachten. Dat geldt ook voor de uitvoering van het SALK.

3. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Economie

3.1. *Standpunt van de heer Johan Deckmyn*

De heer *Johan Deckmyn* deelt de opvatting dat de positie van Vlaanderen als welvarende regio onder druk staat. Hij verwijst naar de concurrentiekracht van met name exportgerichte bedrijven en in het bijzonder naar de arbeidskosten in vergelijking met andere landen, hoezeer de minister-president die cijfers ook relateert. Niet alleen kleine zelfstandigen aarzelen om mensen in dienst te nemen, maar ook grote bedrijven kloppen op tafel. De heer Van Gerven, CEO van ArcelorMittal in Gent, zei in *De Tijd* dat zijn loonkosten 20 percent hoger zijn dan die van fabrieken van de groep in Nederland, Frankrijk en Duitsland. Van de praatsessies met de andere regeringen over het concurrentiepact verwacht Vlaams Belang geen heil: 'op korte termijn' betekent daar evenveel als het inmiddels legendarische 'onverwijd'. De heer Deckmyn verwacht niet dat deze legislatuur nog de broodnodige verlaging van de loonkosten en andere maatregelen genomen zullen worden.

Verder is in 2013 het aantal startende ondernemingen niet gestegen maar gedaald, wat des te erger is bij een toenemend aantal faillissementen, in weerwil van de op zich toe te juichen inspanningen om bedrijven in moeilijkheden te ondersteunen. Komen er extra maatregelen voor de verontrustende cijfers in de sectoren horeca en bouw? Het lid waarschuwt dat een proactief beleid om faillissementen te voorkomen mogelijk botst op de boekhoudkundige opsmuk van jaarrekeningen, die moeilijkheden onder de radar houdt. Wat gefailleerde en arme zelfstandigen betreft, noemt hij het bedrag van 500.000 euro voor Zenitor en EFREM, een druppel op een hete plaat.

Wat zijn de concrete resultaten van de halfjaarlijkse vergaderingen van het highlevel-orgaan dat de evoluties in de kredietverlening aan Vlaamse ondernemingen opvolgt? Wat stelt dit orgaan eigenlijk voor? De spreker vraagt ook meer uitleg over crowdfunding en de financiering van de groene economie. Hoe komt het dat er niets verandert aan de vaststelling dat ondernemingen te weinig op de hoogte zijn van de overheidsmaatregelen om de financiering van kmo's te ondersteunen?

Wat informatieverstrekking betreft, informeert het lid hoe de minister-president initiatiefnemers in de zelfstandige kinderopvang wil ondersteunen op bedrijfseconomisch vlak. Wat is de timing van de papieren subsidieleidraad voor ondernemers in het toerisme?

De beleidsbrief brengt geen duidelijkheid over het Nieuw Industrieel Beleid, waarmee de Vlaamse Regering het verlies van meer dan 56.000 banen sinds het begin van de financiële

crisis wil aanpakken, en blijft even vrijblijvend en vaag als het witboek. Dat motiveert, samen met de ongunstige voortekenen over het concurrentiepact, Vlaams Belang om de beleidsbrief en de begroting niet goed te keuren. Er wordt te veel kostbare tijd verloren.

3.2. *Standpunt van de heer Matthias Diependaele*

Ook de fractie van de heer *Matthias Diependaele* acht het Competitiviteitspact cruciaal, maar hij hoorde de minister-president het belang van de loonkosten niet relativeren. Klopt zijn lezing van de begroting dat de stijging met 142.000 euro van de algemene werkingskosten voor EWI vooral te maken heeft met communicatie? Betekent dit dat de minister-president meer wil inzetten op de bekendmaking van overheidsmaatregelen?

Het bedrag voor de Plantentuin van Meise is gebaseerd op vroegere bestedingen, maar is er ook een groeipad voor de extra investeringen die met name in de gebouwen nodig zijn? De vermindering van de toegang tot Europese middelen voor het Agentschap Ondernemen resulteerde in een negatieve bijstelling van 662.000 euro, waarvoor als verklaring wordt meegedeeld dat een personeelslid niet meer wordt afgevaardigd en dat een paar Europese projecten wordt stopgezet. Zijn er dan geen nieuwe projecten waaraan Vlaanderen kan deelnemen? Het lid onderstreept het belang daarvan.

Is het doel van 25 percent administratieve vereenvoudiging effectief behaald? Er zijn inspanningen op dat vlak geleverd, maar het lid vreest dat de doelstelling niet is bereikt. De heer Diependaele vraagt ook meer uitleg bij de studie over crowdfunding. Hij beschouwt het initiatief om handelspanden op de kopen als een zeer goede zaak, die haar succes bewijst in bijvoorbeeld Ronse.

Het lid vraagt of er wordt gewerkt aan een eigen Vlaamse handelsbalans. Klopt het dat die balans op dit moment in evenwicht is? Verder ondersteunt hij de bijsturing van de weinig succesvolle groene waarborg, maar waarschuwt meteen om geen maatregelen in stand te houden die niets bijdragen. Dat de middelen voor Zenitor en EFREM toenemen, is gezien het stijgende aantal gefailleerden en zelfstandigen in armoede die er een beroep op doen, een goede zaak. Hoe kan de instroom bij FINMIX verhoogd worden? De ecologiepremie gaat in stijgende lijn maar zal dit voldoende aanhouden om de inzet van 63 miljoen euro in 2013 te verantwoorden? Hoe gaan het Agentschap Ondernemen en F.I.T. hun proactieve inspanningen ten aanzien van investeringen door gevestigde buitenlandse bedrijven precies opdrijven?

Tot slot bepleit de heer Diependaele dat de minister-president de opdracht geeft aan het Agentschap Ondernemen om de mogelijke impact van de aanpassing van de federale liquidatiebonus op de Vlaamse ondernemingen na te gaan. Volgens een UNIZO-enquête overwegen alvast 15.000 ondernemers een vervroegde stopzetting.

3.3. *Standpunt van de heer Robrecht Bothuyne*

De heer *Robrecht Bothuyne* noemt de beleidsbrief goed geschreven en overzichtelijk. De economische terugval blijkt uit de cijfers, maar anderzijds wettigen de resultaten van het beleid de hoop op verbetering. Hij noemt de respons van de lokale besturen op de oproep in het winkelbeleid, de aantrekkende ecologiepremie, de recordontwikkeling van brownfields, het Nieuw Industrieel Beleid en de investeringen via het TINA-fonds, de concretisering van het Bankenplan, het SALK en de bekroning als Europese Ondernemende Regio.

Als er een concurrentiepact komt, zal dat te danken zijn aan deze minister-president en zijn regering, oppert het lid, die de vragen uit de ondernemerswereld terecht noemt. Positief is dat de buitenlandse investeringen toenemen, met een banencreatie die even groot was in 2012 als in 2011. Wat gaan de provinciale acquisitieplatforms precies doen? Hoe operationeel zijn ze en wie trekt hun werking?

De waarborgregeling van Gigarant heeft inmiddels zijn bestaansreden aangetoond, stelt de heer Bothuyne. Hoever staat het met het voornemen uit het Bankenplan om middelen van Gigarant in te zetten als waarborg voor fondsen die grote infrastructuurprojecten financieren? Wat zijn de resultaten? Heeft het optrekken van het plafond voor de Winwinlening al enig verschil gemaakt? Volgens een UNIZO-enquête kijken ondernemingen voor hun financiering in slechts 20 percent van de gevallen verder dan de bank, merkt hij in dit verband op. De bekendmaking van het overheidsinstrumentarium is dan ook een permanente opdracht. Van de rentetoelage bij hinder door openbare werken wordt alvast gebruikgemaakt. Hij informeert waarop de bijkomende studies daarover gericht zijn en vraagt of er aanpassingen in het vooruitzicht zijn.

Dat de acties om het bewustzijn van de overname- en opvolgingsproblematiek te verhogen goed werken, blijkt uit de meer dan 1000 overdrachten tegenover gemiddeld 78 in de jaren voor de aanpassing van de schenkingsrechten voor familiale ondernemingen. 83.000 kmo's in Vlaanderen hebben een bedrijfsleider ouder dan 55 jaar. Plant de minister-president bijkomende acties?

Krijgt de succesvolle projectoproep bedrijventerreinenbeheer een vervolg? Welke drie strategische platformen werden erkend als testtraject in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid? Is de internationale workshop gericht clusterbeleid de highlevelgroep die onlangs bijeenkwam? Het lid informeert naar de resultaten.

3.4. Standpunt van mevrouw Martine Fournier

Mevrouw *Martine Fournier* leest in de beleidsbrief dat van de 130 dossiers die aangemeld zijn in het kader van het preventief bedrijfsbeleid er 25 operationeel gescand werden. Wat gebeurt met de andere dossiers? Heeft de aanpak een verschil gemaakt voor de bedrijven?

Voor welke bedrijven of sectoren wil de minister-president de niet-benutte middelen voor de oproep faillissementspreventie beschikbaar houden? De fusie van Tussenstap en EFREM noemt het lid een goede zaak. Het budget van 500.000 euro is een pak geld, en toch rijst de vraag of het zal volstaan in deze tijden.

Vervolgens peilt de spreker naar het aandeel van de werkzoekenden in de 1928 opgestarte dossiers in het kader van het prestartersadvies. Het is goed dat Markant nominatief gesubsidieerd wordt voor de bevordering van vrouwelijk ondernemerschap, maar kreeg het ook bepaalde doelen opgelegd? Zij vraagt om in de toekomst een groter deel van de beleidsbrief te wijden aan toerisme als economische tak en daartoe beter samen te werken met de Vlaamse minister, bevoegd voor Toerisme. Wanneer wordt de Werkbaarheidsmonitor 2013 gepubliceerd?

De gemeenten blijken goed te reageren op het beleidsplan Winkelen in Vlaanderen. Het lid suggereert om ook na te denken over het effect van de enorme stijging van de e-commerce op de fysieke winkels. Tot slot maakt mevrouw Fournier de minister-president een compliment voor de kwaliteit van zijn beleidsbrief.

3.5. Standpunt van de heer Bart Van Malderen

De heer *Bart Van Malderen* roept de vraag op of de tabel met de verdeling van de kmo-portefeuille niet aantoonde dat de belangrijke uitdaging van de internationalisering beter door F.I.T. wordt opgenomen. Ook voor strategisch advies blijkt het instrument weinig aangesproken te worden, wel voor opleidingen. Hoe komt het dat sommige onderdelen zoveel beter scoren dan andere? Heeft het kenniscentrum de impact van het opleidingsonderdeel op de economie al onderzocht? Is er al meer informatie over crowdfunding? Wat is de stand van zaken inzake 'carbon leakage'? Wat zijn de ontwikkelingen op het vlak van de groene waarborg sinds de evaluatie in het voorjaar? Welke opties liggen voor? Is er, wat

de strategische inzet van de ecologiepremie betreft, sinds de eerste jaarhelft vooruitgang geboekt in het aantal gesprekken met ondernemingen en ingediende projecten?

3.6. *Standpunt van mevrouw Güler Turan*

Volgens mevrouw Güler Turan maken de moeilijke economische omstandigheden van de voorbije beleidsperiode het moeilijk om te beoordelen of de ambities van Pact 2020 en het regeerakkoord om een positief ondernemingsklimaat te scheppen, zijn waargemaakt. Haar ervaring is dat de ondernemers zelf beter op de hoogte zijn van de regeringsinitiatieven dan de rest van de bevolking. Gezien de blijvende kredietproblemen is de uitrol van het Bankenplan de komende maanden cruciaal.

Wat de specifieke doelgroepen betreft, waardeert het lid de stijging van de middelen voor Zenitor en EFREM, evenals die voor faillissementspreventie. Klopt het dat de helft van de 5 miljoen euro voor faillissementspreventie besteed is? Hoe wil de minister-president in de korte tijd die overblijft, de rest doen toekomen bij bedrijven in moeilijkheden? Wanneer wordt, wat de middelen voor de twee vzw's betreft, geëvalueerd of uitbreiding nodig is?

Voor vrouwelijk ondernemerschap is de voorbije legislatuur dan weer niet veel gedaan, in weerwil van de resolutie van juni 2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1188/1*). De minister-president antwoordde op een schriftelijke vraag dat hij daarvoor eerst de resultaten moest kennen van zijn algemene beleid ter bevordering van ondernemerschap, want pas dan kan hij zien welke hinderpalen nog overblijven voor specifieke doelgroepen. De evaluatie van het actieplan Ondernemerschap is dan ook dringend, concludeert het lid.

Ten aanzien van allochtoon ondernemerschap zet de minister-president vooral in op peterschapsprojecten, terwijl hij met AZO! vooral mikt op inburgeraars en nieuwkomers. Het potentieel van de grote, allochtone groep wordt echter nog steeds niet bereikt, meent mevrouw Turan. Tegenover ondernemingsplanwedstrijden is het lid sceptisch, omdat hun structuur te vast en te beperkend is om het groeipotentieel van de creativiteit te beoordelen. Kan de minister-president een overzicht geven van de wedstrijden voor allochtonen, vrouwen en jongeren?

Het lid concludeert dat de hinderpalen voor de diverse doelgroepen nog te weinig afgebaand werden en afgezonderd zijn van de algemene problemen van een ondernemer om een effectief beleid te voeren.

3.7. *Standpunt van de heer Björn Rzoska*

De heer Björn Rzoska kan zich niet van de indruk ontdoen dat de minister-president een aantal instrumenten fel onderschat. Zo schreef hij in 2013 slechts een kleine 35 miljoen euro aan vereffeningskredieten in voor de ecologiepremie, terwijl de 319 projecten uit de eerste jaarhelft al goed waren voor 29,5 miljoen euro. Hoeveel budgetruimte blijft er dan over voor de tweede jaarhelft? Des te vreemder is dat voor 2014 de vereffeningskredieten voor de aantrekkende STRES met 10 miljoen euro dalen. Hoewel EP-PLUS en STRES op kruissnelheid aan het komen zijn, trekt de minister-president slechts 45 miljoen euro uit. Ook het Rekenhof gewaagde in zijn advies van een onderschatting van het budget. Het opnieuw optrekken, zou logisch zijn, concludeert hij.

Een andere kans die gemist wordt om van de crisis een omslag naar een groenere economie te maken, is de late en zeer kleine middeleninzet voor energie-efficiëntie bij kmo's, terwijl het Vlaams Klimaatbeleidsplan juist om meer dan twee miljoen euro beleids- en een miljoen euro betaalkredieten vraagt. Het lid heeft de indruk dat de rekening wordt doorgeschoven naar de volgende regering.

De spreker is ook ontgoocheld in de passage over werkbaar werk, dat cruciaal is, ook voor zelfstandigen. De minister-president erkent dat in zijn beleidsbrief. Het lid informeert naar

de projecten die in het kader van het Vlaams Jeugdbeleidsplan de band tussen onderwijs en economie stimuleren. Wat is juist de bedoeling en hoe succesvol was de vorige oproep?

Tot slot vraagt hij hoe de minister-president zelf het onderdeel groene economie evalueert. Zijn fractie vindt alvast dat het beleid traag op gang kwam en dat weinig stappen vooruitgezet zijn. Rode draad in de reacties van veel ondernemers is de versnippering. In de plaats daarvan moet men focussen en waar nodig remediëren.

3.8. Standpunt van mevrouw Patricia Ceysens

Ook mevrouw *Patricia Ceysens* vindt dat de opmerking van het Rekenhof over de ecologiepremie niet mis te verstaan is. Het is absurd dat het budget voor een succesrijke maatregel wordt verminderd terwijl de voorwaarden aantrekkelijker worden gemaakt.

Verder wordt in de beleidsbrief niet geconcretiseerd waarin de 166 miljoen euro aan relancemaatregelen, die in de Septemberverklaring werden aangekondigd, geïnvesteerd worden. De minister-president zei in de plenaire vergadering dat ze naar onderzoek en ontwikkeling gaan, maar minister Lieten kon dat bij de bespreking van de beleidsbrief niet bevestigen. Er wordt integendeel van het groepad voor O&O afgeweken, stelt mevrouw Ceysens vast. De onduidelijkheid blijft bestaan. Bovendien wordt slechts de helft als betaalkredieten in de begroting 2014 ingeschreven, wat haar fractie doet vermoeden dat de directe uitvoering niet voor morgen is. In de Septemberverklaring werd ook gezegd dat de relance zeven jaar lang zou gefinancierd worden uit de KBC-premie, maar die band wordt in de begroting evenmin gelegd.

Versnippering is een oud zeer, dat ondernemers doet afhaken. In tegenstelling tot de vorige, is deze Vlaamse Regering er niet in geslaagd om agentschappen te fuseren. Wat de ondernemer wil, is één loket waar hij terecht kan voor al die verschillende maatregelen. Men vindt het absoluut niet logisch dat bijvoorbeeld het Agentschap Ondernemen en IWT verschillende entiteiten zijn, die zelfs onder verschillende ministers ressorteren.

Een bijkomende zorg is dat wie wel de weg vindt en in aanmerking komt met een goed dossier, steeds minder de ter beschikking gestelde fondsen mag gebruiken maar in de plaats verplicht wordt ze aan bepaalde dienstverleners te besteden. Dat men ondernemers tot samenwerking wil aanzetten, is verdedigbaar maar het mag er niet toe leiden dat hij uiteindelijk als enige niet betaald wordt. Het lid geeft als voorbeeld de kmo-portefeuille, waaruit men niets kan opnemen zonder een beroep te doen op externen. Idem in de nieuwe IWT-programma's. Nochtans heeft een starter ook tijd nodig om zijn onderzoeksresultaten tot een prototype uit te bouwen.

Open Vld is geen voorstander van al die subsidies, maar als men er toch mee werkt, omdat het in Vlaanderen niet anders kan, is het absurd dat iedereen daar beter van wordt, behalve de ondernemer die het risico neemt. Volgens mevrouw Ceysens is een sluipende evolutie aan de gang waarin economische ondersteuning en innovatiefinanciering exclusief ten goede komen aan de kennispartners, welk statuut ze ook hebben. Op termijn zal Vlaanderen over heel veel mensen beschikken die weten hoe het moet, maar over niemand meer die het doet. Dat model van verambtelijking van het ondernemerschap wijst de spreker af, omdat het finaal ook de innovatiecyclus zal stopzetten doordat de financiering opdroogt. Het lid voorspelt een groot probleem voor een Vlaanderen dat zich alleen richt op herverdeling en niet op creatie.

4. Antwoord van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Minister-president *Kris Peeters* verzekert dat hij zowel de loon- als de energiekosten serieuze problemen vindt, die hij geenszins relativeert. Daarom blijft hij verder ijveren voor

een concurrentie- en werkgelegenheidspact, waarover het overleg vervolgt op 29 november 2013. Het pact is ook juist de reden waarom het relancebudget, dat de regering in moeilijke omstandigheden toch wist vrij te maken, nog niet concretiseerde. Het is toch niet eigenaardig dat de regering maximaal afstemt op de inhoud van het federale pact? De mogelijkheden op Vlaams niveau zijn alvast geïnventariseerd in een nota. De minister-president noemt jeugdwerkloosheid, onderzoek en ontwikkeling, lokale overheden, en materieel en outillage.

De spreker verzekert verder dat KBC in elk geval de overeengekomen boete zal betalen. Als in de komende jaren de budgettaire ruimte ontbreekt om – gespreid over zeven jaar – 166 miljoen euro voor relance uit te trekken, kan in elk geval op de inkomsten uit die boete gerekend worden. De Vlaamse Regering houdt op die manier een slag om de arm.

De opmerking van het Rekenhof over EP-PLUS en STRES, die samen inderdaad 45 miljoen euro krijgen in 2014, is te kort door de bocht, meent de minister-president. Sommige projecten lopen over drie jaar. Het is ook mogelijk, dat net als vroeger, geld wordt overgeheveld van de ene naar de andere begrotingspost binnen het Hermesfonds. De minister-president bezorgt enkele cijfers aan het commissiesecretariaat (zie bijlage 1 bij het verslag).

Als antwoord op de versnippering kondigt de minister-president een geïntegreerde overheidswebsite aan, die vanaf 2014 alle informatie voor kmo's ter beschikking stelt. Ook de intermediaire ledenorganisaties als UNIZO en Voka spelen een belangrijke rol. Verder heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen eerst de BBB-operatie, waarin meer dan 40.000 ambtenaren een plaats kregen, volledig uit te voeren en de rust te laten weerkeren. Daarna kan alles stap voor stap bekeken worden, wat niet belet dat nu al stappen gezet worden, zoals de opname van VAIS in het Departement internationaal Vlaanderen.

De bevoegdheidsverdeling tussen de ministers in deze legislatuur wilde innovatie een zeer nadrukkelijke plaats geven. Het is aan de volgende regering om te beoordelen waar zij de grootste synergie ziet. De vraag om specifieke regelingen voor doelgroepen of sectoren, verbaast de minister-president overigens niet, want zij volgt in de cyclus op een periode van algemene maatregelen, waarop men dan uitzonderingen wenst, die na vermenigvuldiging weer gevolgd wordt door de roep om vereenvoudiging. De minister-president voegt daar wel meteen aan toe dat dit geen reden is om niets te doen of om geen maatregelen te treffen voor een efficiënte organisatie.

Op het vlak van crowdfunding is vooruitgang geboekt. Op het evenement dat het Agentschap Ondernemen organiseerde, werden twee studies voorgesteld, over de organisatorische aspecten door KPMG en de juridische door Stibbe. Het agentschap gaat door met bewustmaking en informatie. Er wordt ook overlegd met de heer Koen Geens, federaal minister van Financiën. De minister-president verzekert dat er verdere stappen zullen worden gezet, in het bijzonder om deze financieringsvorm ook voor kmo's open te stellen.

Hij wijst er ook op dat twee miljoen euro werd vrijgemaakt voor de omkadering van starters in de creatieve industrie.

De niet-benutte middelen voor faillissementspreventie worden alleen uitgegeven als er zich nog voldoende interessante projecten aandienen. De minister-president volgt dat van zeer nabij op en wijst erop dat ook de sectoren, zoals bouw en horeca, verschillende projecten indienden.

De spreker is van mening dat stappen gezet zijn in de richting van administratieve vereenvoudiging en wijst op de coördinerende functie van de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken. Hij herhaalt de aankondiging van een portaalsite met ondernemersinformatie uit verschillende beleidsdomeinen. Hij belooft samen met minister

Bourgeois na te kijken of cijfermateriaal over de genoemde 25 percent naar voren geschoven kan worden.

De minister-president stelt nog dat het beleidsdomein EWI niet de hoofdbron is van de administratieve lasten voor bedrijven, en al zeker niet voor wat betreft het luik economie. Hij zal hierover nog informatie bezorgen (zie bijlage 1).

Wat het Nieuw Industrieel Beleid betreft, wijst de minister-president op het Vanguard Initiative dat Vlaanderen met negen andere regio's richt op slimme specialisatie, terwijl er nog vijf op de wachtlijst staan. Het concept slaat ook bij de Europese Commissie zeer sterk aan. De regering heeft middelen vrijgemaakt om binnen de marges van haar bevoegdheden de energiekosten te verminderen, waarbij hij de vrijstelling groene stroom voor de industrie en de compensatie voor CO₂-kosten als voorbeelden geeft. Dat is wel degelijk concreet beleid, argumenteert de minister-president.

Het bedrijventerreinenbeheer wordt eerst geëvalueerd vooraleer er een nieuwe oproep wordt gelanceerd. In principe zijn daarvoor geen subsidies nodig, maar de regering wacht de evaluatie af.

Inzake overheidsinformatie, noemt de spreker het ene loket van het agentschap, het protocol met de economische beroepen in het Bankenplan, en het stijgende deelnemersaantal bij informatieavonden en workshops.

Bij de provinciale acquisitieplatforms zijn het agentschap, F.I.T. en de bestendige deputaties betrokken. Afspraken zijn in de maak. Het Antwerpse hoofdkwartier is een goed voorbeeld. Het beleid ten aanzien van reeds aanwezige buitenlandse bedrijven is erop gericht om zeer vlug hulp en ondersteuning te bieden als zij uitbreidingsinvesteringen overwegen. Dat wordt zeer geapprecieerd. Hij geeft de keuze van INEOS voor de Antwerpse haven voor zijn ethyleenopslagtank als voorbeeld van wat dit opbrengt.

De economische omstandigheden bleven inderdaad langer dan verwacht ongunstig, wat de resultaten van het stimuleringsbeleid voor ondernemerschap beïnvloed heeft. Het Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie stelt toch vast dat de keuze voor een ondernemerscarrière de laatste jaren in stijgende lijn gaat en dat het aanzien van succesvol ondernemen een beetje meer gewaardeerd wordt. De minister-president probeert in elk geval te leren uit de ervaring.

Er zijn twaalf grote projecten in de running voor strategische ecologiesteun, waarvan er drie voor advies voorliggen. Heel wat andere bedrijven betoonden interesse. Gezien de schaal van de projecten en de nieuwigheid van de steun, is de spreker tevreden over het resultaat. Het maximumbedrag is in principe een miljoen euro, maar kan tot twee miljoen euro worden opgetrokken, wat bijvoorbeeld bij INEOS en Nike gebeurde.

De minister-president legt uit dat de tabel over de verdeling van de kmo-portefeuille tot onduidelijkheid kan leiden, omdat de rij over internationalisering alleen de grote projecten betreft, waar men dan nog de kleine moet bijtellen. Hij waarschuwt derhalve voor overhaaste conclusies en laat nakijken welk deel van de 3950 slaat op internationalisering. Bijkomende informatie wordt ter beschikking gesteld (zie bijlage 1).

Inzake 'carbon leakage' wacht de regering op de goedkeuring van de Europese Commissie, waarna de Raad van State nog moet adviseren.

Het KEEP gaat voornamelijk over het sensibiliseren van horeca en schrijnwerkers en de concrete begeleiding van kmo's in de strijd tegen persluchtlekken. De verhoging van de REG-premies zitten in de tarieven van de netbeheerders.

De bevordering van vrouwelijk ondernemerschap acht de minister-president een van zijn grote verdiensten tijdens deze regeerperiode, ook al is dit niet zo overgekomen. De regering trok 500.000 euro uit voor prestarters en vanaf 2014 geeft ze 350.000 euro aan Markant. Hij is overtuigd van het vrouwelijke talent en potentieel en kent daar schitterende voorbeelden van. Ook reikte hij de Women Award uit, waarbij genomineerden hem erop wezen dat ze niet in een aparte hoek geduwd willen worden, maar dat ze ondernemers zijn, net als hun mannelijke collega's.

De minister-president gelooft evenzeer in de potentie van andere doelgroepen als allochtonen of personen met een handicap. In elk van die gevallen moet de juiste maat gevonden worden in de omgang met de rolmodellen. Naast een positieve benadering is het hoe dan ook nodig om specifieke hindernissen weg te werken, maar dat is een werk van jaren.

Het door de heer Diependaele genoemde bedrag van 142.000 euro voor communicatie, is volgens de minister-president een budget van het departement, en niet specifiek voor ondernemerschap waar de communicatiemiddelen bij het Agentschap Ondernemen liggen. De Plantentuin van Meise is eindelijk Vlaams maar vraagt nu investeringen. De spreker gaat ervan uit dat een plan voor de uitbouw en met de daarvoor benodigde middelen voor de volgende legislatuur is.

Het bedrag van 662.000 euro als daling van de inkomsten van het Agentschap Ondernemen heeft te maken met de afloop van de EFRO-steun. Daar is niets bijzonders aan. Dat is cyclisch omdat ook de EFRO-programmaperiode dit jaar stopt. Ronse is inderdaad een voorbeeld in het kader van de Winkelnota, waarvan de minister hoopt dat het andere delen van Vlaanderen stimuleert. Een eigen handelsbalans blijft een betrachting.

Voor de resultaten van de bijsturing van de groene waarborg is het te vroeg. Het productiebudget voor waarborgen bedraagt 35 miljoen euro. In het overleg over het Bankenplan gaven de banken voorkeur aan aanpassing boven afschaffing. De minister-president belooft zich te informeren bij het Agentschap Ondernemen over het effect van de liquidatiebonus (zie bijlage 1). De stand van zaken in de aanpassing van de Winwinlening zal aan de commissie bezorgd worden, evenals informatie over de acties rond overdracht en opvolging (zie bijlage 1).

Wat het gerichte clusterbeleid betreft, wil de minister-president onverkort doorgaan met het Vanguard Initiative. De informatie over de dossiers in het preventief bedrijfsbeleid belooft hij te bezorgen aan het commissiesecretariaat. De VDAB heeft geen apart traject voor werkzoekende prestarters maar werkt complementair aan het Agentschap Ondernemen. SYNTRA zorgt voor de intake in het kader van het maatpak ondernemerschap dat hen is toegewezen, maar voor de haalbaarheid van het ondernemingsplan volgen de werkzoekenden het traject van het Agentschap Ondernemen via Go4Business. SYNTRA oriënteert ook naar de startersprojecten van het agentschap. De afstemming is optimaal, besluit de minister-president.

Toerisme heeft natuurlijk zijn eigen beleidsbrief. Toch erkent de minister-president dat er ook in Economie de nodige aandacht naartoe moet gaan. Hij treedt bij dat samenwerking het beste is.

Persoonlijk vindt de minister-president dat Vlaanderen resoluut moet inzetten op een duurzame, groene economie, met respect voor de bestaande economische activiteiten, zoals de chemische industrie. De overheid kan een rol spelen in haar vergroening en haar tot meer efficiëntie stimuleren. Daarom heeft ze ook het voorbeeldige initiatief FISCH erkend. Volgens de minister-president is de weg naar de groene economie definitief ingeslagen.

De regering neemt het Rekenhof serieus, maar nuanceert zijn advies, maakt de minister-president duidelijk. Onderzoek en ontwikkeling is een mogelijkheid voor de besteding van de relancemiddelen, maar er staan ook andere in de nota, herhaalt hij. Als het overleg over het Concurrentiepact niets oplevert, beslist de Vlaamse Regering zelf over de inzet van de middelen.

De minister-president geeft antwoord op de vragen van de commissieleden met betrekking tot het IWT. De tijd die een starter spendeert aan een innovatieproject, wordt erkend als loon, zij het beperkt tot 5000 euro, net zoals vroeger. Nieuw is wel dat er geen forfaitaire kosten meer aanvaard worden, alleen reële via een rekening courant. De minister-president meent dat daarover in alle transparantie kan gedebatteerd worden met de Vlaamse minister, bevoegd voor Innovatie, en verwerpt de suggestie van sluipende besluitvorming.

De heer *Johan Deckmyn* blijft bij zijn kritiek, al ontkent hij niet dat er ook positieve zaken in de beleidsbrief staan. Hij bevestigt nogmaals het belang van de initiatieven in verband met armoede bij gefailleerden en zijn scepticisme over de afloop van het concurrentie-pactoverleg. Hij vindt een degelijke oplossing meer dan nodig, maar herinnert aan de verklaring van federaal minister Koen Geens dat er voor de verkiezingen geen kans op een akkoord is.

De onbeantwoorde detailvragen zal het lid schriftelijk herhalen. Verder bewijzen de paar opgenoemde, concrete projecten niet dat het Nieuw Industrieel Beleid een goed lopend geheel is en geen verzameling van losse initiatieven, waarvan sommige misschien goed lopen, besluit de heer Deckmyn.

Mevrouw *Güler Turan* herinnert eraan dat het doelgroepenbeleid in Pact 2020 en het regeerakkoord staat. Het klopt dat zoiets in een ideale wereld niet nodig is, maar in deze wel. De minister-president heeft niet niets gedaan, maar volgens het lid wel onvoldoende om de genoemde doelstellingen te halen. Daartoe is informatie cruciaal. En die bereikt de betrokkenen nog te weinig, ondanks het werk van de middengroepen en Markant. De spreker pleit voor een structurele aanpak en die vereist een lijst van hindernissen, die men vervolgens kan meten. Die is tot op vandaag niet opgesteld, betreurt mevrouw Turan.

De heer *Björn Rzoska* wil meer details over de verdeling van de middelenbesteding over drie jaar, die de minister-president als antwoord geeft op de kritiek van het Rekenhof, zodat de discussie op een meer transparante manier gevoerd kan worden. Verder juicht zijn fractie de inspanningen van de chemische industrie uiteraard toe. In dat verband suggereert hij om niet alleen de ondersteuning van nieuwe vormen van energie te herzien, maar ook die van fossiele energie en kernenergie stop te zetten, zodat iedereen met gelijke middelen kan vertrekken. Hij wijst er nog op dat de nieuwe-energiesector goed is voor 5000 arbeidsplaatsen.

Mevrouw *Patricia Ceysens* vult nog aan dat binnen het IWT het budget voor de haalbaarheidsstudies voor startende ondernemingen van 50.000 euro is gedaald tot 25.000 euro en herhaalt haar pleidooi tegen een parasitaire economie. Zij pleit voor vertrouwen in het ondernemerschap.

Minister-president *Kris Peeters* denkt dat een aantal interessante debatten nog zal terugkeren maar onderstreept dat de keuzes die gemaakt worden in het kader van de beleidsbrief Economie de juiste zijn om de impact van de crisis op te vangen en de transformatie van het economische weefsel te stimuleren.

II. ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM, INNOVATIE EN WETENSCHAPSBELEID

1. Toelichting van de uitgavenbegroting door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Omgevingsanalyse

Minister *Ingrid Lieten* legt uit dat de begroting gebonden is aan de economische context. Ondanks de gunstigere vooruitzichten, schat het Planbureau de economische groei op 1,1 percent voor 2014, hetgeen uiteraard geen grote extra uitgaven mogelijk maakt. De begroting is in evenwicht. De voornaamste begrotingsdoelstelling van de Vlaamse Regering wordt dus gehaald. Op zich is dat een goede garantie voor de rol van Vlaanderen in de economische bedrijvigheid.

Met betrekking tot de bevoegdheden Wetenschap en Innovatie in de uitgavenbegroting, zijn er enkele aspecten die minister Lieten extra in de verf wil zetten. Enkel de component van de subsidies die gebonden is aan de lonen, wordt geïndexeerd aan 1,4 percent. Het werkingsgedeelte van de subsidies is niet geïndexeerd. De machtigingen bij het IWT en de Herculesstichting zijn wel geïndexeerd. De totale besparing bedraagt 2,55 miljoen, en treft enkel werkings- en communicatiekosten. Op de middelen voor onderzoek wordt niet bespaard. Het geplande groeipad voor de academiseringsmiddelen – hetgeen in feite onderzoeksmiddelen zijn – wordt gevolgd. De begroting voor het domein Onderwijs ontvangt ervoor 18 miljoen euro extra en het departement EWI 900.000 euro.

Om op basis van een quasi gelijk budget toch een beleid te kunnen voeren, heeft minister Lieten enkele kredietverschuivingen gedaan. Er is ook een apart budget ter financiering van het Competitiviteitspact, waarvoor de Vlaamse Regering beleidsdoelstellingen heeft bepaald, onder meer op het gebied van O&O en innovatie. Hoe de middelen zullen worden besteed, zal worden bepaald in overleg met de andere overheden.

Ondanks de beperkte groei, zijn er volgens minister Lieten heel wat verwezenlijkingen wat betreft O&O. Getuige daarvan is de stijging tot 2,4 percent van de werkelijke bestedingen in 2011, zoals vermeld in de nota van ECOOM. In die publicatie wordt aangetoond dat Vlaanderen een forse groei heeft gekend sinds 2009. In de landen die hoger scoren dan Vlaanderen, stagneert het percentage – dat is het geval voor Denemarken, Finland en Zweden – of daalt het zelfs, met name in Oostenrijk en Duitsland. Vlaanderen scoort ver boven de buurlanden Nederland, Frankrijk en Luxemburg. Dat neemt niet weg dat Vlaanderen nog een hele weg af te leggen heeft om de 3 percent te halen.

De begrotingsstructuur is alweer veranderd, hetgeen nodig is om te komen tot een prestatiebegroting in de volgende regeerperiode. Concreet zijn er enkele aanpassingen aan de programma's gebeurd, met als doel de begrotingsstructuur aan de beleids- en beheersdocumenten te koppelen.

Ontvangsten

Bij de begrotingsopmaak 2014 worden de algemene ontvangsten van het departement EWI op 21,101 miljoen euro geraamd en de toegewezen ontvangsten op 434.000 euro. De algemene ontvangsten liggen hierdoor 8,952 miljoen euro hoger dan bij de begrotingsaanpassing 2013. Het verschil wordt hoofdzakelijk verklaard door de verwachte hogere dividenduitkering van de openbare investeringsmaatschappijen: 2 miljoen euro van VPM, 9 miljoen euro van het Biotechfonds en 10 miljoen euro van LRM.

Uitgaven

De apparaatskredieten stijgen licht ten gevolge van afspraken om te besparen op personeelsgerelateerde kredieten. Voorts wordt er op een beperkt deel van de loonkredieten een index toegekend. Voor het overgrote deel van de kredieten op het programma EA wordt er pas bij een effectieve overschrijding van de spilindex een extra krediet toegekend. De forfaitaire bijkomende besparing op personeelskredieten, doorgevoerd bij de begrotingsaanpassing 2013, wordt gedeeltelijk gerecupereerd en vervangen door een aanrekening op het budget voor het sectoraal akkoord 2013-2014. Voor de uitvoering van het sectoraal akkoord 2010-2013 worden nog bijkomende kredieten vrijgemaakt.

De kredieten van het programma EC worden, voor wat de bevoegdheden van minister Lieten betreft, grotendeels overgeheveld naar andere programma's. Dat past in het streven naar een prestatiebegroting, waardoor de link met de beleidsteksten duidelijker wordt. Het programma EC is dus vanaf 2014 geen algemeen programma meer. Voortaan horen onder dit programma hoofdzakelijk de kredieten die betrekking hebben op economie en het faciliteren van ondernemerschap. Voor het departement EWI blijven enkel de cofinanciering van het Steunpunt Ondernemen en Regionale Economie en de financiering van evaluaties en consultancy met betrekking tot economie op dit programma staan.

De programma's EE en EF vinden aansluiting bij de doelstellingen om Vlaanderen naar meer innovatie, creativiteit, kenniscreatie en kennisvalorisatie te sturen en Vlaanderen op het vlak van O&O internationaal op de kaart te zetten. Binnen het programma EE gebeurt de financiering van VLIZ, KMDA, FWO, de bijzondere onderzoeksfondsen, de Herculesstichting en van bepaalde taken van IWT. In de aangepaste begrotingsstructuur 2014 komen een aantal begrotingsartikelen over van het vroegere programma EC. Het gaat hier om de middelen voor internationale samenwerking, de basisfinanciering van de steunpunten, de financiering van ECOOM en het budget voor consultancy en evaluaties. De stijging van de middelen komt dus door de overdracht van die begrotingsartikelen.

Op dit programma worden enkele kredieten verhoogd dankzij de verschuivingen. Het budget van VLIZ wordt verhoogd met 400.000 euro zodat het aantal meerdaagse vaardagen van het onderzoeksschip Simon Stevin kan worden uitgebreid. Aan de KVAB wordt 50.000 euro extra toegekend ter ondersteuning van de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit en de Jonge Academie. De subsidie aan ECOOM wordt verhoogd met 250.000 euro voor bijkomende taken bij de outputmonitoring. Aan de industriële onderzoeksfondsen wordt een extra budget van 1,4 miljoen euro toegekend. Bij IWT wordt de machtiging van het TETRA-fonds verhoogd met 1 miljoen euro.

Vanaf 1 januari 2014 wordt het beheer van de Nationale Plantentuin van België overgedragen aan Vlaanderen. Hiervoor wordt een toelage van 11,1 miljoen euro in de begroting ingeschreven, waarvan 6,6 miljoen euro gedekt wordt door een bijkomende ontvangst van de federale overheid.

Op het programma EF komt er, in uitvoering van het SALK, een extra budget van 8,4 miljoen euro voor het Strategisch Onderzoekscentrum Maakindustrie. Het SOC beoogt strategisch toponderzoek en valorisatie voor de maakindustrie en de verankering van die activiteiten in Vlaanderen. Voor iMinds wordt in een budgetverhoging van 1,04 miljoen euro voorzien. Dit extra budget wordt hoofdzakelijk ingezet voor Digital Health Innovation, ook zoals bepaald in het SALK.

Aan VITO wordt een budgetverhoging van 1,4 miljoen euro toegekend voor aangepaste en bijkomende taken van het nieuwe convenant. De machtiging van IWT in dit programma daalt met 13,94 miljoen euro en wordt geheroriënteerd naar andere begrotingsartikelen in de begroting van het departement EWI, zoals vermeld bij de andere programma's.

Het programma EG sluit aan bij de doelstellingen om het creatief en innoverend ondernemen te promoten en om een beleid voor communicatie over en popularisering van wetenschap, technologie en innovatie uit te werken. Op dit programma wordt er 500.000 euro bespaard, een verschuiving om de begroting in evenwicht te houden.

Minister Lieten besluit dat ze betracht de budgetstijging voor innovatie voort te zetten, en wijst erop dat er door het Competitiviteitspact nog bijkomend maatregelen zullen worden genomen.

2. Toelichting van de beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Inleiding

Minister *Ingrid Lieten* wijst op enkele belangrijke maatschappelijke uitdagingen in een complexe wereld: de klimaatverandering, de schaarste aan grondstoffen en de vergrijzing van de bevolking. Om de duurzame groei en de werkgelegenheid in Vlaanderen te verzekeren, moet de overheid blijvend aandacht besteden aan een goed werkend economisch overheidsinstrumentarium. De groei en vernieuwing van de economie kunnen immers enkel verzekerd worden met voldoende investeringen. Daar zijn niet enkel financiële middelen voor nodig maar ook innovatief ondernemerschap. Het stimuleren van innovatie moet centraal staan bij het ontwikkelen van een economisch beleidskader. Het economisch overheidsinstrumentarium speelt daarin een belangrijke rol.

De drie overheidsinvesteringsmaatschappijen PMV, LRM en VPM en het VEB hebben de taak om te investeren in de groei en de vernieuwing van de Vlaamse economie. In 2013 was er een voorzichtige heropleving van risicokapitaalinvesteringen in België en Vlaanderen merkbaar. De versterking van het economisch overheidsinstrumentarium tijdens deze regeerperiode heeft daartoe bijgedragen. Omdat financiële instellingen nog altijd voorzichtig omspringen met kredieten aan bedrijven, vooral op langere termijn, moet de overheid het instrumentarium ter ondersteuning van bedrijfsinvesteringen blijvend versterken.

Als kleine economie in een wereld van toenemende internationale concurrentie moet Vlaanderen inzetten op een aantal speerpuntclusters waarin het tot de wereldtop behoort. Deze keuzes werken ook door in het economisch overheidsinstrumentarium, dat ondertussen is aangepast aan de behoeften van de economie. De Vlaamse overheid blijft zich richten op het valoriseren van innovatieve kennis die om marktintroductie vraagt, op het vergroenen van de economie met behulp van duurzame technologieën en op de internationalisering van de bedrijven.

Participatiemaatschappij Vlaanderen

In het komende jaar zal PMV blijven inzetten op drie pijlers: ondernemen, infrastructuur en vastgoed. PMV biedt de ondernemingen een breed assortiment van financieringsinstrumenten onder meer voor specifieke doelgroepen. Om optimaal in te spelen op de vernieuwing van de Vlaamse economie richt PMV haar risicokapitaal in het bijzonder op bedrijven actief in vier speerpuntsectoren: levenswetenschappen en zorg, schone en industriële technologie, ICT en de creatieve industrie. In het domein van de levenswetenschappen werkt PMV nu meer met directe investeringen. PMV heeft daarvoor een eigen gespecialiseerd team samengesteld, en investeerde zo onder meer in Biocartis, werkzaam in de biodiagnostica, en in Q-Biologicals, een ontwikkelaar van biologische stoffen.

Op het vlak van schone en industriële technologie heeft PMV verschillende investeringen gedaan in hernieuwbare energieopwekking. Ook dat type investeringen zal worden voort-

gezet. PMV heeft ook bijkomende expertise aangetrokken op het vlak van ICT en media-investeringen. Enkele gekende participaties zijn gameontwikkelaar Larian Publishing en digitale navigatiespecialist Septentrio. Bij haar investeringen wordt PMV geacht niet alleen financieel rendement maar ook maatschappelijke meerwaarde na te streven. PMV heeft daarenboven een instrumentarium voor specifieke doelsectoren zoals kinderopvang, de culturele sector en creatieve industrie en de sociale economie.

Door het succes van het SOFI voor spin-offs van de strategische onderzoekscentra, werd beslist om in 2013 SOFI2 op te richten, specifiek voor investeringen in spin-offs van de associaties van universiteiten en hogescholen. Dit instrument is intussen operationeel en de eerste investeringen worden voor het einde van dit jaar verwacht.

PMV heeft op het vlak van infrastructuurinvesteringen een uitgebreide praktijkervaring en expertise opgebouwd. PMV investeert in wegen-, scholen-, sport-, energie- en maritieme infrastructuur. Zo werd in 2010 de DBFM Scholen voor morgen gestart, waardoor er nu ongeveer 200 nieuwe schoolgebouwen voor alle netten gebouwd worden.

PMV is voorts ook vastgoedbeheerder voor de Vlaamse overheid en ontwikkelt en financiert brownfield- en blackfieldprojecten. De vastgoedactiviteiten in het domein van zorg en welzijn richten zich op innovatieve woonconcepten waarbij de zorgfunctie geïntegreerd wordt.

LRM

De laatste jaren werd mede onder impuls van LRM resoluut gekozen voor een transitie van de Limburgse economie naar een duurzame en innovatieve economie. LRM heeft in het SALK de opdracht gekregen om mee aan de kar te trekken. Banen creëren is het doel. De grootste uitdaging ligt bij de jobs voor laaggeschoolden. LRM ziet op korte termijn substantiële jobcreatie voor laaggeschoolden mogelijk in de logistiek en de vrijetijdseconomie. Daarnaast blijft LRM inzetten op de maakindustrie. Het onderzoek en de ontwikkelingen van het op te richten SOC Maakindustrie, gekoppeld aan de risicokapitaalexpertise van LRM moeten leiden tot gerichte investeringen.

Volgens haar nieuwe strategie zet LRM in op vier investeringsplatformen: technologie en diensten, gezondheid en zorg, duurzame samenleving, ruimte en beleving. Daarbij wordt duidelijk de kaart getrokken van specialisatie en kennisopbouw. Voor die strategie krijgt LRM van PMV een bijkomende investering van 100 miljoen euro. Een eerste actie was de lancering in september 2013 van de KlimOp-lening, een laagdrempelig financieringsinstrument voor kmo's, dat haar nut bewezen heeft. Volgens de eerste rapporten is de interesse groot.

Het SALK-uitvoeringsplan omvat ook het versnellen en het versterken van een aantal lopende investerings- en ontwikkelingsprojecten waarvan LRM eigenaar is, meer bepaald de strategische projecten op de oude mijnsites van Beringen, Eisden, Dilsen en Houthalen.

Vlaamse Participatiemaatschappij

De VPM, de moedermaatschappij van Gimv, zal verder de Vlaamse verankering en de groei van Gimv als Europese private equity investeerder ondersteunen door middel van het Gimv-XL fonds en het nog op te richten Health&Care Fonds. Het Health&Care Fonds, waarvan de formele eerste closing gepland is voor begin 2014, zal zich focussen op Vlaamse groeibedrijven in de Health&Care Services en Medtech-sector. Hiermee richt dit fonds zich op belangrijke maatschappelijke uitdagingen als vergrijzing en zorg en sluit het aan bij Flanders' Care en de zorgaccenten in het innovatiebeleid.

Vlaams Energiebedrijf

Het VEB is na de opmaak van het businessplan door haar raad van bestuur en de goedkeuring van de samenwerkingsovereenkomst door de Vlaamse Regering volledig operationeel. Het zal zich toeleggen op vier activiteiten: het energie-efficiënter maken van overheidsgebouwen, het leveren van gas en elektriciteit aan de Vlaamse overheid, het investeren in milieuvriendelijke of decentrale energieproductie voor eigen verbruik door de Vlaamse overheid en het investeren in bedrijven voor innovatieve toepassingen in de milieuvriendelijke energie.

3. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Economisch Overheidsinstrumentarium

3.1. Standpunt van de heer Robrecht Bothuyne

De heer *Robrecht Bothuyne* informeert of SOFI2 zal werken met hetzelfde budget en dezelfde voorwaarden als zijn succesvolle voorganger. Hij wil voorts weten of de minister de 31 miljoen euro aan investeringen van de ARKIV's van het ARKImedesprogramma als een succes betitelt. Hem lijkt dat een beperkt bedrag. Ook over het Vinnof vraagt hij de evaluatie van de minister, alsook het nettorendement van de investeringen. Dat er twaalf investeringen afgeschreven zijn, is immers relatief veel, zelfs voor innovatieve en dus risicovolle beleggingen.

De heer Bothuyne vraagt of het effect van het hogere plafond van de win-winlening al gebleken is. De brownfieldprojecten lijken het lid geconcentreerd in Antwerpen. Hij vraagt of dat bedoeld is als een tegengewicht voor het hoge Limburggehalte van de beleidsbrief. Tot slot wil hij van de minister wat meer toelichting bij het begrip nieuwe landbouw.

3.2. Standpunt van de heer Matthias Diependaele

De heer *Matthias Diependaele* herinnert zich dat er van SOFI1 nog 4,6 van de oorspronkelijke 10 miljoen euro openstond op het moment dat SOFI2 van start ging. Hij wil graag meer informatie over het succes van het financieringsinstrument. Ook over het gerucht dat de procedures loodzwaar en weinig transparant zijn – een klacht die hij van twee onafhankelijke bronnen te horen kreeg – wenst hij de mening van de minister horen.

4. Antwoord van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Minister *Ingrid Lieten* wijst erop dat SOFI gestart is om hoge risicoparticipaties te nemen in vroege stadia van ontwikkelingsprojecten van de SOC's. In plaats van een aparte structuur is het een investeringsfonds onder beheer van PMV opgericht. De beslissingen worden genomen door financiële deskundigen van PMV, die zich buigen over de bedrijfsmatige kant van de zaak en vertegenwoordigers van de SOC's, die het marktpotentieel van de technologie beoordelen. Het interesseert de minister zeker om de inhoud van de klachten van nabij te bekijken, want eigenlijk zijn de procedures zeer licht.

Omdat SOFI goed werkte, wilden ook de universiteiten aansluiten. Om die reden is er een nieuw investeringsfonds opgericht, op dezelfde leest geschoeid als SOFI1, waar ook de universiteiten via de associaties een beroep op kunnen doen. Daarvoor is een extra budget vrijgemaakt. Ook hier neemt het fonds de grote risico-investering in het begin van het traject op zich. Wat de minister bijzonder bevalt, is dat niet enkel de financiële deskundigen van PMV maar ook de academische wereld de projecten beoordeelt.

SOFI1 loopt vlot. Ondertussen is bijna het volledige budget van 10 miljoen euro geïnvesteerd en ook SOFI2 is operationeel. De minister oordeelt dat het instrument, bedoeld

om de kennis van SOC's en de universiteiten sneller in de economie te introduceren, goed werkt. De bedrijven zijn opgestart, maar het is te vroeg om te zeggen of de investeringen resulteren in volgroeide bedrijfsactiviteiten.

ARKimedes II is gelanceerd eind 2012. Een investering van 31 miljoen euro in 36 bedrijven is volgens de minister dus zeker geen slecht resultaat. Als iemand anders oordeelt, hoort ze dat graag. Wat Vinnof betreft, zal ze vragen aan het fonds om de vragen zelf te beantwoorden.

LRM heeft vier sectoren van nieuwe landbouw gedefinieerd waarin ze wil investeren: aquaculturen, verticale landbouw, alternatieve voedselvoorzieningen ende bestrijding van bodemvervuiling.

Of de brownfieldactiviteiten in Antwerpen geconcentreerd zijn, wil de minister best eens nagaan, maar haar is het niet opgevallen. PMV heeft heel wat expertise en voert die taak grondig uit. Het gaat vaak over dossiers die een lang traject vereisen.

De heer *Matthias Diependaele* zal de problemen bij SOFI in een vraag om uitleg verduidelijken. Met de doelstellingen is hij het in ieder geval eens. Tot slot suggereert hij het thema erosiebestrijding als er ooit in Oost-Vlaanderen in nieuwe landbouw geïnvesteerd wordt.

5. Toelichting van de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Inleiding

Tijdens deze legislatuur werden wetenschap en innovatie verder verankerd als hoekstenen van een toekomstgericht beleid, aldus minister *Ingrid Lieten*. Dat bewijst de significante en recurrente verhogingen van het budget voor Wetenschap en Innovatie. De minister heeft er alle vertrouwen in dat ook de afrekeningen van 2012 die tendens zullen volgen. Met de stijging van 2,12 percent in 2009 tot 2,14 percent is Vlaanderen uniek omdat alle landen die hoger scoren in de periode vanaf 2009 een stagnatie of zelfs een afname gezien hebben van hun O&O-intensiteit. De minister gaat met dit positieve nieuws – ondanks de besparingen – in tegen de negatieve berichten over de indicatoren.

In 2013 bedraagt het totale wetenschaps- en innovatiebudget 1,98 miljard euro. De middelen worden ingezet voor een gericht innovatiebeleid dat de maatschappelijke en economische uitdagingen aanpakt door in te zetten op zaken waarin Vlaanderen sterk is. Dit gebeurde evenwel in symbiose met het niet-gericht en fundamenteel onderzoek dat immers de basis vormt voor het toegepast onderzoek.

Regelgeving

Tijdens het laatste jaar van de regeerperiode wordt op de ingeslagen weg voortgegaan. Ten eerste op het vlak van regelgeving. Met een wijziging van het decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, zullen de diverse bepalingen voor Wetenschap en Innovatie in één decreet gevoegd worden. De minister verwacht dat de Vlaamse Regering eind november 2013 de wijziging principieel zal goedkeuren. Voorts wordt het besluit van de Vlaamse Regering over het Industrieel Onderzoeksfonds en het Interfaceprogramma aangepast.

De Vlaamse Regering zal ook – na advies van de VRWI – beslissen hoe ze de strategische en structurele samenwerking tussen toegepast onderzoek en basisonderzoek voort kan bewerkstelligen. Minister Lieten denkt aan upgrades van lichte structuren in een beperkt

aantal zeer strategisch gekozen domeinen. Met de start van Horizon 2020 in 2014, wordt de internationalisering van het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid verder uitgewerkt.

In juli 2013 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet principieel goed dat de oprichting regelt van het publiekrechtelijk vormgegeven EVA Agentschap Plantentuin Meise. Dat zal op 1 januari 2014 starten onder de vleugels van het beleidsdomein EWI. Bij de Herculesstichting zullen de aanpassingen aan de beheers- en adviesstructuren worden uitgevoerd conform de aanpassingen aan het decreet.

Gericht innovatiebeleid

De minister behandelt voorts de veranderingen voor initiatieven die kaderen binnen het gericht innovatiebeleid. Er wordt de komende weken een definitieve aanvraag tot de oprichting van een SOC in de Maakindustrie verwacht, dat door het IWT en het departement EWI geëvalueerd wordt. In het voorjaar van 2014 zal de Vlaamse Regering een beslissing nemen over de oprichting van een vijfde SOC. De Vlaamse Regering heeft hiermee principieel ingestemd bij de goedkeuring van het SALK en heeft middelen ervoor bestemd in de begroting. Omdat de oprichting van een SOC ingrijpend is en op lange termijn invloed heeft, is een grondige voorbereiding van wezenlijk belang.

De onderhandelingen met VITO over het nieuwe convenant zijn afgelopen. Het dossier voor de Vlaamse Regering is voorbereid. Het is de bedoeling dat het ingaat op 1 januari 2014. De minister zal daarnaast nog dit jaar een voorstel met betrekking tot Flanders' Food – een lichte structuur die vanaf 2014 gefinancierd zal worden – aan de Vlaamse Regering voorleggen. De fusie van de competentiepool Flanders' Plastic Vision met FISCH, zoals beslist door hun beider bestuursorganen, wordt verder geconcretiseerd. De minister bestempelt de fusie als een win-winsituatie en een rationalisatie van het innovatielandschap, beslist door de organisaties zelf. Een eindbeslissing wordt verwacht op de raad van bestuur van IWT in december.

In uitvoering van de conceptnota Slimme Specialisatie van de ministers Peeters en Lieten zullen er proefprojecten opgesteld worden. Minister Lieten zal aan de Vlaamse Regering ook een nieuwe proeftuin voor bouwinnovatie voorleggen. In het Limburgplan zijn daarvoor al middelen vrijgemaakt, maar de minister wil dit uitbreiden naar heel Vlaanderen.

Wetenschapsbeleid

Op het vlak van wetenschapsbeleid zal de Vlaamse Regering in 2014 een besluit over de rapportering aan en de controle van de overheid op de instellingen van hoger onderwijs goedkeuren. Het beleidsdomein Onderwijs werkt momenteel aan een herziening van het besluit op het jaarverslag van universiteiten en hogescholen, waarin ook de aanbevelingen over de vereenvoudiging van de onderzoeksverslaggeving zullen worden verwerkt. In 2013 legden de universiteiten een genderactieplan voor en stelden ze op basis hiervan een charter op. Tegen begin 2014 zal elke universiteit haar eigen beleidsplan over gender uitwerken. Ook wordt in 2014 onderzocht of bijkomende maatregelen of acties nodig zijn ter bevordering van de mobiliteit van docenten en onderzoekers, rekening houdend met het werk dat geleverd werd in het kader van het actieplan 'Daar zit beweging in!' van de departementen Onderwijs en Vorming en EWI.

Reconversie

Het vierde onderdeel van de beleidsbrief handelt over reconversie. In het kader van het SALK werden maatregelen getroffen op het vlak van wetenschap en innovatie. De meeste daarvan hebben een belangrijke impact op heel Vlaanderen: de oprichting van een SOC gericht op de maakindustrie, de opstart van een specifiek proeftuininitiatief CareVille pas-

send in het thema Zorginnovatie, de oprichting van een VIB-onderzoeksgroep gefocust op immunologische ziekten, de oprichting binnen iMinds van een expertisecentrum Digital Health Innovation en van een Incubator ICT en Digitale Media, en de uitbreiding en verdere ontwikkeling van EnergyVille.

Wetenschappelijke en technologische dienstverlening

Tot slot zijn er nog een aantal belangrijke acties voor wetenschappelijke en technologische dienstverlening. Zo worden in het najaar 2013 en het voorjaar 2014 nieuwe, gerichtere mediacampagnes gepland die passen in het marketing- en communicatieplan voor wetenschap. Daarnaast wordt de campagne Richting Morgen voortgezet, in eerste instantie met focus op de wetenschapsdag. Zo worden de door de STEM-groep gevraagde versterking en continuïteit verzekerd.

In samenwerking met de universiteiten wordt er verder gewerkt aan de uitbouw van de FRIS-dienstenarchitectuur voor de uitwisseling van procesgestuurde, actuele en kwaliteitsvolle onderzoeksinformatie. Dit bouwt voort op het beleid om maximaal in te zetten op open access, open science en open data.

6. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Wetenschap en Innovatie

6.1. Standpunt van de heer Matthias Diependaele

Volgens de heer *Matthias Diependaele* springen drie van de innovatie-indicatoren, die tonen dat Vlaanderen gemiddeld scoort, in het oog. Hoogtechnologische uitvoer blijft met een aandeel van 6,1 percent achterop hinken ten opzichte van het Europese gemiddelde van 15,6 percent en het Nederlandse aandeel van 18,3 percent. Hij betreurt dat er geen vooruitgang is geboekt sinds de voorstelling van de beleidsnota. Het cijfer voor nieuwe gediplomeerden in wiskunde, wetenschappen en technologie gaat wel voorzichtig de betere kant op, maar blijft toch nog altijd laag. Ten derde, stagneert het aantal octrooiaanvragen. Het beleid moet deze cijfers in de gaten houden.

De heer Diependaele had gehoopt dat het rapport-Soete 2 meer aan bod zou komen. In dat verband zou hij graag meer uitleg krijgen bij de paragraaf over de upgrade van lichte structuren op pagina 15 en 16 van de beleidsbrief. Hij vraagt waarom de minister opteert voor deze ommekeer, terwijl volgens hem de nieuwe aanpak nog niet echt een kans kreeg. Het lijkt hem een goede zaak dat het SOC Maakindustrie snel van start kan gaan. Zijn fractie heeft op zich geen probleem met de proeftuinen Bouw, maar betreurt dat ze dubbelop zijn met de nog altijd bestaande federale aanpak door het WTCB.

Elektronische mobiliteit blijft een zorgenkind sinds de federale lastenverhogingen de verkoop halveerden. Gezien het gebrek aan onderzoekvalorisatie, waardeert de heer Diependaele dat het aantal innovatieprojecten 25 percent is. Hij informeert naar de haalbaarheid van het idee om grotere bedrijven die innovatiegeld krijgen, te verplichten om een percentage uit te besteden aan kmo's. Het lid vraagt de stand van zaken van het project 'Ik innoveer'.

In verband met het Nederlandse SBIR-programma, vraagt hij hoe het moment van aanbesteding kan worden vervroegd om de juridische problemen met innovatief aanbesteden uit te schakelen. Wat betreft de beperkte aantrekkingskracht van het FRIS onderzoeksportaal, stelt het lid de vraag wanneer de volledige ontsluiting van de open data een feit zal zijn. Heel positief is de grote rekencapaciteit van de supercomputer, maar er zouden slechts een of twee bedrijven geïnteresseerd zijn in de aankoop van rekentijd. Tot slot vraagt hij hoe de minister met haar innovatiebeleid de Vlaamse industrie wil betrekken en een rol

laten spelen in de topprioriteit industrieel leiderschap van het Europese kaderprogramma Horizon 2020.

6.2. Standpunt van de heer Robrecht Bothuyne

De heer *Robrecht Bothuyne* stelt dat Vlaanderen niet slecht scoort op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en innovatie maar de ambitie om tot de Europese top vijf te behoren moet sterker naar voor komen. Hij peilt naar de aanpak van de outputmeting van het beleid in de conceptnota over outputmonitoring en pleit ervoor dat de economische resultaten, met inbegrip van de werkgelegenheid, belangrijke indicatoren worden. Het lid waardeert het beleid dat de voorbije jaren de kmo's versterkte. Hij informeert naar de decretale en budgettaire verankering van de innovatiecentra, die thans mensen hun vooropzeg geven vanwege de volgend jaar aflopende financiering.

De heer Bothuyne is benieuwd naar de concrete resultaten en vooruitzichten van de vzw i-Cleantech Vlaanderen. Hoe worden de bedrijven geselecteerd voor de SPRINT-projecten en hoe zien ze eruit? Waarom krijgen 15 van de 25 projecten over elektrische voertuigen bijkomende middelen? Tot slot vraagt hij naar de resultaten van de acties die werden geselecteerd in verband met de prioriteiten voor het Agentschap Plantentuin Meise.

6.3. Standpunt van de heer Bart Van Malderen

De heer *Bart Van Malderen* wil met het oog op de volgende beheersovereenkomst weten welke aandachtspunten naar voren kwamen uit de evaluatie van VITO en waar wordt bijgestuurd. Omdat Vlaanderen een land met veel kmo's is, moet de innovatie ook bij deze bedrijven plaatsvinden. Ze zijn meestal te klein om eigen onderzoek te doen, maar kunnen de kennis wel van elders binnenhalen. Vroege toegang tot vernieuwing is belangrijk en in dat verband vraagt hij naar de stand van zaken in de VIS-trajecten voor innovatieve volgers. Welke initiatieven worden gepland om de Baekelandprojecten meer op kmo's te richten?

Wat het strategisch basisonderzoek betreft, onderstreept hij het belang van de complementariteit tussen het BOF, dat universiteiten top-down eigen klemtonen laat leggen, en het FWO, dat bottom-up streeft naar excellentie. Hij vraagt meer uitleg bij de aanbevelingen uit de evaluatie van Hercules.

Elektrische wagens komen als marktproduct zeer moeizaam op gang, stelt hij vast. Dat was al het geval voor het terugschroeven van de fiscale stimulering. In vergelijking met elektrische fietsen zijn ze dan ook erg duur. Zelfs in Estland, met zijn vele honderden oplaadpunten en goedkope verspreiding, is geen markt ontstaan. Naast de kostprijs, spelen ook de batterijtechnologie en -levensduur een rol. Dat neemt niet weg dat de proefprojecten, gezien de potentie, bijzonder nuttig zijn.

Volgens de heer *Matthias Diependaele* kan men elektrische auto's en elektrische fietsen moeilijk vergelijken. Hij erkent dat ze ook voor de fiscale maatregel geen succes waren, maar het was net de bedoeling van de proeftuin om daar iets aan te doen. Dat is niet gelukt. Het beleid heeft op dat punt gefaald, concludeert hij.

De heer *Bart Van Malderen* repliceert dat de proefprojecten nog lopen. Men mag niet verwachten dat de markt zich daar onmiddellijk op ent. Ook bij zonnepanelen bijvoorbeeld waren er eerst pioniers, terwijl de anderen wachtten op de technologische vooruitgang.

6.4. Standpunt van mevrouw Patricia Ceysens

Mevrouw *Patricia Ceysens* vraagt opheldering over de besteding van de 166 miljoen euro die de Vlaamse Regering volgens de Septemberverklaring uittrekt voor relance. Is dit bud-

get integraal bedoeld voor O&O? Ook zij pleit voor voldoende aandacht voor het rapport-Soete.

Vervolgens betreurt zij de nieuwe aanpak in de IWT-steun aan startende kmo's. Vroeger konden zij een deel daarvan inhouden voor de tijd die zij zelf investeerden in de opstart van hun bedrijf en de uitwerking van hun idee, terwijl zij voortaan verplicht zijn om de volledige steun aan externe expertise uit te besteden. Dat is volgens mevrouw Ceysens de doodsteek voor initiatiefnemers die over onvoldoende kapitaal beschikken. Het alternatief van het innovatieve aanbesteden is evenmin een glorieus verhaal, hoe belangrijk die aanpak ook is. De kmo-portefeuille blijft een enorm pijnpunt voor starters.

Mevrouw Ceysens gaat ook in op de standpunten van de heren Diependaele en Van Malderen omtrent elektrische wagens. De markt voor elektrische voertuigen doen slagen, is geen taak van de overheid. Dat zal pas lukken als de consument een interessant product voor een aantrekkelijke prijs kan kopen. Zolang de batterijtechnologie niet duurzaam is, is dat niet het geval. Bike Valley vindt ze wel fantastisch en heel leuk. Sommige elektrische fietsen worden semivoertuigen. Dat is interessanter voor de overheid, omdat Vlaanderen in de fietsenindustrie best wat kaarten op tafel kan leggen. De kijk op elektrische voertuigen wordt ten onrechte beperkt tot het plaatsen van een elektrische motor in een auto. Ze is optimistisch over deze evolutie en het zou goed zijn mocht Bike Valley de Vlaamse expertise op dit vlak kunnen inzetten.

In de toelichting van de minister miste mevrouw Ceysens wat meer informatie over sociale innovatie. Zij vond het verschrikkelijk dat bedrijven werden uitgesloten van de EWI-oproep op dit vlak. Zij spreekt lovend over de oprichting van de Sociale Innovatiefabriek en hoopt dat daar wel voldoende profitbedrijven aan meedoen.

De heer *Bart Van Malderen* pleit voor de elektrische voertuigen voor een derde weg tussen etatisme en een louter vrije markt. De overheid moet wel een aantal dingen helpen ontkiemen, ook al komen ze niet allemaal tot volle wasdom. De proefprojecten zijn dus wel belangrijk, want ze laten kennisopbouw over onder meer batterijtechnologie toe en vergroten de voor oplaadpunten noodzakelijke kritische massa. Mevrouw Ceysens kan volgens hem gelijk hebben dat de stap naar elektrische mobiliteit via fietsen en hybride voertuigen zal worden gezet. Een elektrische motor toevoegen aan een klassieke auto, is inderdaad suboptimaal. Sommige producenten vertrekken wel degelijk vanaf nul, stelt hij tevreden vast. De proefprojecten steunen die inspanningen.

De heer *Matthias Diependaele* verdedigt zijn pleidooi voor sturende fiscale maatregelen. Zij blijken nuttig op vele terreinen, zoals bijvoorbeeld wonen. Zijn kritiek betreft het beleid dat de minister zelf uittekende in haar beleidsnota. Dat het stimuleren van het technologische onderzoek nog laat wachten op resultaten, wil hij accepteren, maar daarnaast mikte zij ook op de aansluiting van het gedrag van de Vlaming op de nieuwe mobiliteit, gezien de meeste feitelijke verplaatsingen nu al binnen het huidige batterijbereik liggen. Dat is niet gelukt.

Mevrouw *Patricia Ceysens* merkt op dat ook fiscale maatregelen een voldoende rijpe markt veronderstellen en verwijst opnieuw naar de zonnepanelen.

De heer *Matthias Diependaele* is het eens dat oversubsidiëring een slechte zaak is, maar die is er nooit geweest op dit terrein. In tegenstelling tot zonnepanelen, heeft men nooit geld kunnen verdienen aan de aanschaf van een elektrische auto.

7. Antwoord van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Minister *Ingrid Lieten* gaat in op de voorgaande discussie over elektrische wagens. Het project is op poten gezet om Vlaamse bedrijven en kennisinstellingen met elkaar in contact te brengen en hen toe te laten om de theorie in echte omstandigheden uit te testen. Het gaat daarbij om de verschillende leveranciers in de automobielsector, maar ook om elektriciteits-, distributie- en mobiliteitsbedrijven. De overheid creëert omstandigheden die het innovatietraject versnellen. Zij onderstreept dat de proeftuinen intersectoraal zijn. Om uit te maken of ze geslaagd zijn, moet men de deelnemers bevragen. Daarnaast spelen de betaalbaarheid en de infrastructuur een rol, evenals het mobiliteits- en fiscale beleid van de overheid. Zij is niet voor al die zaken alleen verantwoordelijk. Zij overhandigde al een tussentijds rapport met beleidsaanbevelingen aan de Vlaamse Regering en is ervan overtuigd dat ook de toekomstige regering zich zal bezighouden met de vraag hoe de overheid de zowel economisch als ecologisch wenselijke marktintroductie kan versnellen. Fietsen worden geenszins uitgesloten van de onderzoeksprojecten. Ook minister Lieten is enthousiast over Bike Valley, dat door de Vlaamse overheid via verschillende kanalen ondersteund wordt.

De minder goede cijfers voor hoogtechnologische uitvoer vormen een belangrijke vaststelling. Twee zwakke punten komen erin samen: nog te weinig Vlaamse bedrijven maken hoogtechnologische eindproducten en nog te weinig maken maximaal gebruik van de mogelijkheden die de wereldmarkt biedt. Zowel de minister-president als de minister zelf nemen initiatieven om het beleid laagdrempeliger en meer bedrijfsgericht te maken. Met het project 'Ik innoveer' worden ondernemers bewustgemaakt van de betekenis van innovatie voor hun onderneming. Ook de acties in aansluiting bij het rapport-Soete om de drempel voor kmo's te verlagen, passen daarin. De minister onderstreept dat niet alleen de loonkosten een rol spelen in de concurrentiekracht, maar ook de keuze voor producten die minder afhankelijk zijn van kostenbeheersing en meer van kennis. Daar moeten ook de bedrijven van overtuigd zijn. De overheid moet hen helpen de weg te vinden naar de beschikbare instrumenten. Het Nieuw Industrieel Beleid is gericht op die mentaliteitsverandering.

De beleidsbrief Wetenschap en Innovatie is doorspekt met de aanbevelingen van de rapporten-Soete 1 en 2, ook al wordt het niet altijd expliciet vermeld. Minister Lieten vroeg aan EWI te rapporteren over de uitvoering. De rapporten-Soete bevestigen het belang van lichte structuren maar waarschuwen ook dat men de continuïteit en het verband tussen toegepast en basisonderzoek niet uit het oog mag verliezen. De minister hoopt het probleem op te lossen via een decreetsaanpassing.

Volgens minister Lieten zouden de federale middelen beter in haar beleid ingepast kunnen worden, maar zij bestrijdt dat wat zij doet, dubbelop is met WTCB. De proeftuin Bouw gaat duidelijk uit van een systeembenadering. Het betreft consortia van bouw- en energiebedrijven, dienstenleveranciers en promotoren. Bovendien wordt niet alleen onderzoek gefinancierd maar ook en vooral het uitproberen van nieuwe concepten. Zij bevestigt dat WTCB een partner kan zijn.

In het kmo-beleid werden de procedures versoepeld en de subsidiepercentages opgetrokken. Via incentives gebeurde dat ook voor grote bedrijven die kleine ondernemingen betrekken in hun innovatieprojecten. Hen daartoe verplichten, kan immers nog niet juridisch sluitend.

Naar aanleiding van de suggestie van de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie, vroeg minister Lieten aan het IWT om een nota te maken over wat er kan geleerd worden uit het Nederlandse voorbeeld inzake innovatief aanbesteden, hoewel het agentschap al mondeling meedeelde dat men daar niet veel verder staat dan Vlaanderen.

Aan FRIS wordt voortgewerkt zowel in ECOOM als door de universiteiten zelf directer te betrekken. Minister Lieten hoopt binnen enkele weken rond te zijn met hun compensatie daarvoor. De studiedag van EWI was een succes. Het geloof in mede-eigenaarschap van open data groeit.

De raad van bestuur van het IWT ziet de SPRINT-projecten als de ontbrekende schakel voor grotere bedrijven die geen koploper zijn in de innovatieketen. De overheid wil ook innovatie stimuleren bij wie een volger is.

De outputmonitoring zal gebeuren in samenwerking met alle agentschappen binnen EWI en met de VRWI. Doel is dat iedereen de outputfinanciering draagt en dat dubbel werk vermeden wordt.

Minister Lieten ontkent dat er iets veranderd is aan de IWT-steun voor startende kmo's. De eigen uren kunnen nog altijd ingebracht worden, maar wel pas na de oprichting van een bedrijf. Er is een rechtspersoon nodig.

Zij bevestigt de opstart van het programma Innovatievolgers, dat is uitgewerkt in overleg met UNIZO. De eerste oproep bleek zeer succesvol en de voorstellen worden op dit moment geëvalueerd. De raad van bestuur van het IWT verzekerde de minister zich nog uit te spreken voor het einde van 2013.

De structurele verankering van de innovatiecentra vormt een onderdeel van de wijziging van het decreet betreffende de organisatie en de financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (*Parl.St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2130/1), die zij binnenkort aan de Vlaamse Regering voorlegt. Als het uiteindelijk wordt goedgekeurd, volgt daarna de budgettaire verankering.

De Sociale Innovatiefabriek is opgericht als lichte structuur. De eerste oproep is gebeurd. Bedrijven zijn expliciet wel toegelaten en zelfs stichtend lid. Zij laat nakijken of misschien de definitie beperkend was.

De onderhandelingen met VITO zijn bijna afgerond. De aanbevelingen uit het evaluatierapport worden daarin meegenomen. Het gaat om het specificeren van de strategische focus, de samenwerking met andere actoren als universiteiten en de verlaging van de drempel voor kmo's.

De interesse van de bedrijven voor Horizon 2020 is groot. Hen betrekken is erg belangrijk. Het nieuwe onderzoekscentrum van professor Thienpont van de Vrije Universiteit Brussel, dat bedrijven meetrekt in het Europese kader, is een goed voorbeeld.

Er zijn nu eenmaal niet zoveel bedrijven die grote rekencapaciteit nodig hebben, maar er is een duidelijke industrial board samengesteld. Er worden toelichtingsvergaderingen georganiseerd en de opleiding van het personeel is op bedrijven gericht. In de operationalisering worden met andere woorden alle voorbereidingen getroffen om de deur open te zetten voor bedrijven. Het zal natuurlijk tijd vergen voor ze die vinden, maar zij vindt het hoe dan ook belangrijk dat de capaciteit waarin de overheid investeert, ook voor hen beschikbaar is.

I-Cleantech werkt zeer goed en is op weg om zijn doelstellingen te halen. Samen met een consortium van onderzoeksinstellingen, haalde de vzw het beheer van het MIP binnen. Er wordt goed samengewerkt met de acties die de provinciegouverneurs opstartten.

De aanbevelingen over Hercules betreffen onder meer de dienstverlening aan de klanten, zowel onderzoeksinstellingen als bedrijven. Het gaat daarbij niet alleen om de grote reken-

capaciteit, maar ook om andere infrastructuur die aan de universiteiten ontwikkeld wordt en niet tot exclusief gebruik beperkt blijft.

Tot slot antwoordt de minister dat de buffer voor het Competitiviteitspact nog niet verdeeld is, maar de ministers hebben wel al de doelstellingen aangegeven. Daar zitten onder andere innovatie, jeugdwerkloosheid en loonkosten in.

De heer *Matthias Diependaele* erkent dat loonkosten niet de enige factor vormen, maar het triestige is dat ze de voordelen uit de andere factoren, zoals de productiviteit, tenietdoen.

III. WERK

1. Toelichting van de beleidsbrief Werk door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Minister *Philippe Muyters* begint zijn toelichting bij de beleidsbrief met de vaststelling dat er vrijwel geen economische groei was in de periode 2012-2013. Het was een moeilijk jaar voor de arbeidsmarkt. In de eerste helft van 2013 was de werkloosheid 8,7 percent hoger dan in de eerste helft van 2012. De RSZ-cijfers voor het Vlaamse Gewest voor die periode leren dat het aantal werknemers met 0,5 percent kromp tot 2.086.000. Ondertussen evolueren sommige vertrouwensindicatoren positief en begroot de Nationale Bank een economische groei van 1,1 percent voor 2014. Dat zij tegelijk een verdere toename van de werkloosheid met 5,3 percent voorspelt, is normaal omdat de werkgelegenheid altijd trager groeit.

Vervolgens overloopt de minister de beleidsrealisaties in 2012-2013. In de strijd tegen de jeugdwerkloosheid werd gefocust op de ongekwalificeerde uitstroom. Als bijkomende impulsen noemt hij de recente verruiming van de werkinleving naar Antwerpen, Gent en de Limburgse mijnregio met extra middelen uit de begrotingsaanpassing, en de instapstages in bedrijven. Wat de acties in het kader van de individuele beroepsopleiding betreft, vermeldt hij de versoepeling van de regeling tot contracten van bepaalde duur. Tot slot in dit verband wijst hij op de implementatie van de loopbaancheques voor werkenden.

Zijn overzicht van de intenties voor het laatste beleidsjaar volgt de indeling van het Loopbaanakkoord. Het eerste hoofdstuk is 'Van leren naar werk'. Voor het preventieve onderdeel werkt hij samen met de Vlaamse minister van Onderwijs aan het verminderen van vroegtijdig schoolverlaten, het vergemakkelijken van studie- en beroepskeuze, en het bevorderen van werkplekieren. Voor de blijvende groep met onvoldoende kwalificatie kondigt hij het sluitend maatpak plus aan, dat binnen de vier maanden een traject op maat levert. In het kader van werkplekieren wordt verder ingezet op werkinleving voor jongeren in grootsteden en op de instapstages. Daarnaast worden onderwijskwalificerende opleidingstrajecten aangeboden aan werkzoekenden en wordt wat overblijft van de inzet van 5 miljoen euro in de strijd tegen de jeugdwerkloosheid in Antwerpen, Gent en de Limburgse mijnregio, gebruikt in 2014. Er wordt tot slot ingezet op voortrajecten voor kwetsbare jongeren in steden en op vindplaatsgericht werken voor niet-jongeren.

In de tocht van werkloosheid naar werk wordt het bestaande maatpak sluitender gemaakt door proactieve nazorg, werkplekieren, striktere activering, structurele jobhunting, en vlottere doorverwijzing naar aangepaste dienstverlening. Daarnaast wordt ook een competentieversterkend maatpak aangeboden. In dat kader worden de in- en uitstroom verbeterd door een meer proactieve inzet van werkplekieren, competentiegerichte afstemming van vraag en aanbod, opvolging van de resultaten van de IBO-flexibilisering en de verbeterde inbouw van taalondersteuning op de werkvloer.

Het overleg met de sociale partners over de bijsturing van de activering van 50-plussers nadert zijn afronding. Minister Muyters rekent erop dat zij vanaf 1 januari 2014 kan starten. In het kader van de werkervaringsmaatregel voor langdurig werklozen werd de huidige toekenningsperiode voor competentieversterking en begeleiding op de werkvloer met een jaar verlengd in afwachting van een advies van de sociale partners. De persoonsgebonden ondersteuning gaat van een categoriale aanpak naar maatwerk.

In het hoofdstuk ‘Van werk naar werk’ vestigt hij de aandacht op de nieuwe dienstverlening voor loopbanen in verandering. De bestaande portfolio Mijn Loopbaan wordt versterkt en de loopbaancheque voor werkenden opgevolgd. In het EVC-beleid worden de drie sporen verder gevolgd en zo nodig verfijnd. Inmiddels kunnen via Mijn Loopbaan burgers zelf hun competenties registreren en beheren, en werkgevers ze valideren. In 2014 wordt bekeken of daar functies aan toegevoegd kunnen worden. Op het derde spoor, de eigenlijke attestering, bereidt hij een geïntegreerd ontwerp van decreet voor samen met de Vlaamse minister van Onderwijs. In afwachting wordt de werking van de huidige testcentra met een jaar verlengd.

In het activerend herstructureringsbeleid wordt gemikt op een hoger herplaatsingspercentage door de samenwerking tussen VDAB en outplacementkantoren te optimaliseren en meer in te zetten op actieve bemiddeling en heroriëntering. In het kader van geïntegreerd, strategisch personeels- en organisatiebeleid wordt de ESF-oproep werkbaar werk verder uitgewerkt. De minister blijft geloven in de loopbaan- en diversiteitsplannen als instrument. De ESF-oproep mensgericht ondernemen kan ondersteuning bieden, naast Jobkanaal en de protocollen 2013-2015 met de vakorganisaties.

De aanpassingen aan het stelsel van de aanmoedigingspremies bestonden uit de koppeling van de aanmoedigingspremies aan de federale onderbrekingsuitkeringen en technische aanpassingen die interpretatieproblemen moeten voorkomen en de sectoren technisch gelijkvormiger moeten maken. Verder is de Vlaamse steun voor de vierde maand ouderschapsverlof opgenomen en werd de instapleeftijd voor landingsbanen verhoogd. Voor het ABAD verwijst hij naar een eerdere gedachtewisseling met het departement WSE (*Vragen* VI.Parl. 2013-14, nr. 107).

Op het vlak van handhaving worden de eigen werking en de organisatorische uitbouw verbeterd. Het kwaliteitsmodel wordt verder uitgerold. Verder noemt hij de uitbouw van netwerken en van samenwerkingsverbanden met onder meer federale partners met dezelfde taken. Het is ook belangrijk dat de Vlaamse Inspectie WSE met tussentijdse nota's input biedt aan beleidscyclus.

De minister onderstreept tot slot de bijzondere aandacht voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid en de activering van 50-plussers.

2. Toelichting van de uitgavenbegroting door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Minister *Philippe Muyters* licht toe dat de ontvangsten van Werk fel dalen van 14,3 naar 7,5 miljoen euro. Dit is een gevolg van het feit dat het subsidieagentschap WSE in 2014 maar één keer 6,2 miljoen euro krijgt voor de cofinanciering van werkervaring, terwijl het dit jaar daarnaast ook de verlate uitkering voor 2012 ontving. De rest van de daling, 665.000 euro, wordt verklaard doordat de terugvordering van aanmoedigingspremies vermindert sinds het verleden verwerkt is.

Voorts blijven de ontvangsten vrij stabiel, al namen die van de VDAB licht toe. De bedrijfsbijdragen aan de IBO's stegen met vier miljoen euro en de federale bijdrage aan de

DISPO-samenwerking met 1,6 miljoen euro, terwijl de Europese investeringsubsidies verminderden met 2,3 miljoen euro en die voor de premie 50-plus met 0,5 miljoen euro.

De werkingsmiddelen van de VDAB, SYNTRA Vlaanderen en het ESF-Agentschap zijn vervat in hun dotaties en zichtbaar in hun interne begrotingen. De gewone apparaatskredieten van zowel het departement als van het subsidieagentschap nemen zeer licht toe. Dit is de som van de personeelsvermindering met 6 percent – de bijkomende 0,5 percent wordt aangerekend op de generieke indexprovisie –, de beperkte indexering van de werkingsuitgaven en het sectoraal akkoord om een van de functies van de managementondersteunende diensten over te nemen. Dat bij het subsidieagentschap de vereffeningskredieten dalen met 153.000 euro is een aanpassing aan de ICT-betaalkalender.

De daling van de provisies van 34.399.000 tot 15.226.000 euro aan VAK lijkt een enorme daling, maar is in feite een herschikking. Provisies dienen immers om projecten te financieren, die zodra ze deel gaan uitmaken van het structurele beleid, binnen de begroting van de betrokken instelling ingeschreven worden. Dat is hier het geval met de middelen die de VDAB krijgt voor de begeleiding van de IBO en de curatieve IBO, namelijk 2,85 miljoen euro, en voor loopbaanbegeleiding, namelijk 6 miljoen euro. Verder was het bedrag van 5 miljoen euro voor de strijd tegen de jeugdwerkloosheid eenmalig, ook al kan de minister 3,2 miljoen ervan uitgeven in 2014. Daarnaast sneuvelde ook een niet-bestemd provisiebedrag van 5,2 miljoen euro.

In het programma JD Bevorderen van transitie naar werk en faciliteren van werk, zijn de voornaamste wijzigingen aanpassingen aan het Rekendecreet en de BBB-afspraken, met name de afsplitsing van een nieuw programma JF Versterken van competenties voor werkenden, werkzoekenden en ondernemers. De volgende VAK werden daarin apart gezet: 134 miljoen euro voor de VDAB-dotatie beroepsopleiding en opleidingscheques, de integrale dotatie van 66,6 miljoen euro aan Syntra en 139.000 euro aan het subsidieagentschap voor sociale promotie.

De substantiële vermindering bij het departement is slechts schijn, want de VAK ter financiering van de sectorconvenants voor twee jaar werden volledig ingeschreven in de begroting van vorig jaar. De uitvoering gaat wel door in 2014 en daarom is de daling in VEK ook veel kleiner. Zij wordt verklaard door afspraken over de uitbetaling. De kleine verschillen bij het subsidieagentschap zijn de som van de loonindexering (+1,1 miljoen euro), de sectorale akkoorden VIA3 en 4 (5,2 miljoen euro), de aanmoedigingspremies (-6,3 miljoen euro) en de landingsbanen (-1,1 miljoen euro).

De forse daling bij de VDAB heeft vooral te maken met de eerder genoemde afsplitsing. Binnen het programma JD zelf gaat het om 374 miljoen euro aan middelen voor de werking, de uitvoering van de kernopdrachten, de uitbetaling van de Vlaamse ondersteuningspremie, de uitvoering van het VESOC-akkoord, de alternatieven voor de jobkorting en de loopbaanbegeleidingsmaatregelen. Zij leveren samen met de besparing van 6 percent en een investering van 7,9 miljoen euro op het ESR-saldo een positief resultaat op. Zoals bij de provisies aangestipt, werd die voor het loopbaanakkoord voor 6 miljoen euro aangesproken om de dienstverlening op kruissnelheid te brengen en die voor de alternatieve jobkorting ter waarde van 2.850.000 euro ingebed. Hij verwijst ook opnieuw naar het bijkomende bedrag van 4,5 miljoen euro.

De tweede grote dotatie aan de VDAB betreft 43,7 miljoen euro aan correlatief krediet waarbij de vastleggingsmachtiging net geen 51 miljoen euro belooft. Dat is nodig voor de betaling van de tewerkstellingspremies van 50-plussers. VAK en VEK stijgen van 33 naar 43 miljoen euro doordat de uitbetaling van de premie 50-plus ten tijde van de wijziging versprong van het gewerkte kwartaal naar het volgende, waardoor dat jaar een kwartaal minder telde. Dat budget moet er nu weer bij.

Bij het ESF-Agentschap wijzigde er vrijwel niets.

In het nieuwe programma JF bedraagt het VDAB-aandeel ongeveer 130 miljoen euro, dat het resultaat is van enerzijds een besparing van 1.774.000 euro op de opleidingsprojecten voor langdurig werklozen via gescop en een andere bij de opleidingscheques onder andere door middel van efficiëntiewinst, en anderzijds een stijging van 90.000 euro voor de index en 220.000 euro voor het sociaal akkoord instructiepersoneel.

SYNTRA Vlaanderen ontvangt haar financiering in één dotatie, die 153.000 euro lager is. Op 12 juli keurde de Vlaamse Regering het besluit betreffende de erkenning en de subsidiëring van SYNTRA goed. De financiering van de plaatselijke centra wordt zo opgevat dat de dotatie van SYNTRA Vlaanderen kan behouden blijven op constant beleid. De indexering volgt vanaf 2014 het mechanisme van de Vlaamse begroting en zit dus in de indexprovisie.

3. Aanvullende toelichting door de heren Fons Leroy en Patrick Devlies, respectievelijk gedelegeerd bestuurder en financieel directeur van de VDAB

De heer *Patrick Devlies* presenteert een taartdiagram (presentatie, zie bijlage 2 bij het verslag) met de verdeling van de ruim 600 miljoen euro aan VDAB-middelen over de verschillende uitgavenposten. Personeel blijft de belangrijkste, terwijl samenwerking met derden en sociale prestaties de grootste stijgers zijn. De uitgaven van beide laatste posten worden verder gedetailleerd in de twee volgende diagrammen. Bij de eerste vermeldt hij in het bijzonder het subsidiëren van partnerorganisaties voor de begeleiding en de opleiding van personen met een arbeidshandicap, en het toenemende budget voor de algemene tender om de capaciteit op het benodigde niveau te brengen. Bij de tweede vestigt hij de aandacht op de loopbaancheques als grootste groeipost in 2014, waarbij hij nuanceert dat niet het hele budget naar de premies zelf gaat maar ook een deel naar de dienstverlenende organisaties. Ook het budget voor de IBO-premies neemt toe, maar dat wordt volledig gefactureerd aan de bedrijven. Een laatste diagram geeft de prestatiebegroting van de VDAB weer. Hieruit blijkt dat nog altijd een zeer belangrijk deel wordt ingezet voor competentieversterking, naast trajectbegeleiding en premies.

Vervolgens bespreekt de heer Devlies de verschuiving in de opbrengsten. De belangrijkste besparing is voor het derde jaar op rij 6 percent op het personeel. Hoewel het grootste deel van de daarmee gepaard gaande vermindering al gerealiseerd is, wordt volgend jaar toch nog een derde deel financieel verrekend. Verder bevestigt hij de besparing in de opleidingscheques, de daling van de Europese subsidies en de verklaring die de minister gaf voor de verminderde terugvordering van de 50-pluspremie. Belangrijkste inhoudelijke stijging is de verdubbeling voor de loopbaancheques, die structureel werden.

Het bedrag van 4,5 miljoen euro voor de versterking van het beleid wordt vooral ingezet voor de genoemde tender, maar er gaat bijvoorbeeld ook 1,7 miljoen euro naar de opleiding van zorgkundigen en verzorgenden. Hij herhaalt dat de IBO-toename geen effect heeft op de dotatie en bevestigt dat er iets meer federale middelen komen voor wat vroeger het inschakelingsplan heette. Een deel van de eenmalige besparing van 2013 wordt gerecupereerd. Er zijn ook wat bijkomende middelen voor de sociale akkoorden.

Wat de kosten betreft, wijst de spreker erop dat de financiering van de tender gedeeltelijk op basis van de resultaten gebeurt, waardoor de betaling later plaatsvindt, al blijft de totale middeleninzet over de jaren gelijk. De belangrijke toename van betalingen voor investeringen betreft het nieuwe competentiecentrum in de Provinciestraat te Antwerpen. Er wordt extra geïnvesteerd in de IT-portfolio, vooral voor Mijn Loopbaan.

4. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Werk

4.1. Standpunt van mevrouw Lydia Peeters

Op vraag van mevrouw *Lydia Peeters* bevestigt minister *Philippe Muyters* dat de middelen voor de versterking van het VDAB-beleid niet bestemd zijn en legt hij uit dat de extra middelen voor de VDAB in het kader van het SALK in een algemene provisie zijn opgenomen, die wordt verdeeld op het moment dat het nodig is. Het precieze bedrag kent hij niet uit het hoofd. De heer *Patrick Devlies* vult aan dat de VDAB aan het bekijken is welke middelen binnen de projectprogrammering vrijgemaakt kunnen worden voor de dringende acties in 2014. De investeringskredieten die nodig zullen zijn voor een nieuw opleidingscentrum in Genk worden voorlopig geraamd op 10 miljoen euro over drie jaar, maar betaalkredieten zullen in 2014 nog niet nodig zijn. Er zijn verschillende scenario's: directe investering of pps, onderdeel van het meerjareninvesteringsprogramma van de VDAB of eigendom van een derde waaraan VDAB gebruiksrecht betaalt. De heer *Fons Leroy*, gedelegeerd bestuurder VDAB, zegt dat middelen voorzien zijn op de VDAB-investeringskalender vanaf 2016.

Op de vraag van mevrouw *Lydia Peeters* naar de financiering van de bijkomende taken van de VDAB in het kader van de sociale economie, bevestigt minister *Philippe Muyters* dat zij op 400.000 euro wordt geraamd, waarvoor de dienst geen extra middelen krijgt maar die hij met de bestaande moet uitvoeren.

De nieuwe arbeidsmarktvisie voor Vlaanderen die de minister in zijn beleidsnota presenteerde, werd door haar fractie bijgetreden, maar mevrouw *Lydia Peeters* stelt vier jaar later vast dat activering en maatwerk een verhaal zijn gebleven en dat er geen daadwerkelijke hervorming kwam. De minister zal zich mogen haasten om de werkzaamheidsgraad van 76 percent uit Pact 2020 te halen, want hij zit nog precies even ver als in 2009: op 71,5 percent. Zij begrijpt dat de economische crisis een rol speelde, maar de vergrijzing maakt een bijsturing des te dringender.

Dat op de website 'Aan de slag' een onoverzichtelijk lappendeken van 121 federale en Vlaamse maatregelen wordt gepresenteerd om werkzoekenden naar werk te leiden, maakt dat duidelijk. Ook de doorlichting van Voka wees op een verbeterbare effectiviteit. De organisatie besluit dat het Vlaamse beleid gericht is op directe jobcreatie in de sociale economie, dat 85 percent van de middelen terechtkomt bij overheid of social profit, en dat de maatregelen hooguit 10.000 mensen bereiken. Hoe staat de VDAB tegenover het idee van een sterke vereenvoudiging van het instrumentarium? Het lid informeert naar de visie op het toekomstige doelgroepenbeleid.

Wel goed vindt haar fractie het Werkgelegenheids- en Investeringsplan en het VESOC-loopbaanakkoord, ook al had men op sommige plaatsen verder kunnen gaan. Bij de bewierookte loopbaancheques formuleert ze als bedenking dat een maatregel die voor ruim 70 percent door hooggeschoolden gebruikt wordt en weinigen echt van werk doet veranderen, duur is in een tijd waarin veel knelpuntvacatures open blijven staan. Zij is in dat verband benieuwd of CD&V en sp.a hun eerdere kritiek zullen herhalen op het beleid ten aanzien van de VDAB, die voortdurend nieuwe taken en tegelijk minder middelen kreeg.

Mevrouw Peeters vraagt of de bijsturing van het werkplekleren in samenwerking met het bevoegdheidsdomein Onderwijs nog deze legislatuur gerealiseerd zal worden. Hoe ziet de minister de transnationale samenwerking met Duitsland, Denemarken en Oostenrijk? Ook de bijsturing van de premie 50-plus is dringend. Er is namelijk nauwelijks effect op 55-plussers. Ruim een op drie aanvragen wordt afgewezen en slechts 29 percent stroomt uit naar werk. Waarom richt men de activering alleen op nieuwe werkzoekenden en nooit op de tienduizenden die al lang werkloos zijn? Wanneer wordt die groep eindelijk aangepakt? Ook de 50-plusclubs leveren weinig op. Moet het aanbod dubbel blijven als men vaststelt

dat de VDAB er veel betere resultaten mee haalt dan de vakbonden? Zou men dit niet beter tenderen?

De Open Vld-fractie looft de bijkomende inzet van vijf miljoen euro in de strijd tegen de jeugdwerkloosheid. Zij hoopt dat de streefcijfers voor de WIJ!-trajecten alsnog kunnen gehaald worden en is blij met hun inzet in de Limburgse mijnregio, zeker in het licht van het succes van de vroegere werkateliers. Wat het bereik van de jongeren betreft, erkent het lid dat negentig percent inderdaad een hoog percentage is, maar ze stelt dat ten aanzien van de problematische groep zonder aangepaste opleiding, bijsturing toch nodig is. Die van de IBO's is alvast positief, maar aandacht voor ongekwalificeerde uitstroom in de grote steden blijft nodig. Er blijven ook te veel vacatures oningevuld, zoals in het havengebied. In het licht van de afstand tot de arbeidsmarkt die gebrekkige mobiliteit met zich meebrengt, informeert zij naar de plannen om de VDAB extra opleidingen te laten organiseren voor het behalen van een rijbewijs en dergelijke. Wie gaat dat betalen?

Welke verbeteringen aan de instapstages acht de VDAB mogelijk? Hoeveel extra trajecten komen er in Limburg? Mag mevrouw Peeters uit het perspleidooi van de heer Leroy om jongeren die de school moe zijn naar de VDAB te sturen, afleiden dat er nog ruimte is voor bijkomende cliënten? Moet er niet veel meer werk gemaakt worden van de succesvolle alternatieve beroepsopleidingen in het buitengewoon onderwijs, waarin jongeren per week twee dagen schoollopen en drie dagen een opleiding volgen bij een werkgever? Het probleem is immers dat de 18-jarige zonder inkomen blijft, tenzij de werkgever iets wil geven. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat jongeren de IBO verkiezen, waarin ze wel zelf een vergoeding krijgen. Zij pleit voor aandacht hiervoor.

Op haar herhaalde vraag naar de bestemming van de bijkomende middelen voor de VDAB, argumenteert minister *Philippe Muyters* dat ze net bedoeld zijn om de werking te versterken in een context van bijkomende taken en toegenomen werkloosheid. Mevrouw *Lydia Peeters* is blij dat er nieuwe middelen zijn na de besparingsronde maar zij wil weten waar ze specifiek naartoe gaan. Gezien de blijvende werkloosheidscijfers in weerwil van de openstaande vacatures en de veelheid aan maatregelen, bepleit zij een kerntakendebat bij de VDAB.

Is de inkrimping van 6 percent bij de VDAB effectief gehaald? Hoe is de verhouding tussen de personeelsmiddelen voor management en die voor begeleiding en activering? Klopt het dat er de laatste tijd heel wat benoemingen zijn gebeurd?

Hoe ziet de VDAB de activering van leefloners voor knelpuntvacatures? Welk aantal heeft men voor ogen? Zijn er al overeenkomsten met de OCMW's? De buurtsupercoach bleek een flop. Er werd geen enkele stagebegeleiding gerealiseerd. Hebben de bijsturing en de nieuwe samenwerking met de VDAB iets opgeleverd? Hoe komt het dat de VDAB niet weet of een werkloze al dan niet volledig uitkeringsgerechtigd is, terwijl dat statuut nochtans moet gemeten worden bij de dienstenchequebedrijven en de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen?

Tot slot vraagt mevrouw Peeters verduidelijking bij de begeleiding van 50-plussers.

4.2. Standpunt van de heer Björn Rzoska

De heer *Björn Rzoska* leest in de beleidsbrief Werk dat on- en laaggeschoolde jongeren de prioritaire doelgroep vormen van de strijd tegen de jeugdwerkloosheid. In de praktijk van 2012 zag de spreker echter het tegenovergestelde hiervan: de VDAB richtte slechts 14 percent van zijn acties op hen, terwijl 75 percent gericht was op jongeren met minimum een diploma middelbaar onderwijs. De cijfers, gebaseerd op het antwoord op zijn schriftelijke vraag (*Schriftelijke Vragen* VI.Parl. 2012-13, nr. 1146 aan minister Muyters), zijn te vinden

op de website van de heer Rzoska. Hij betreurt dat ze als ‘rammelend’ werden afgedaan. Hoeveel van de jongeren die volgens de beleidsbrief binnen de vier maanden werk vonden, waren on- en laaggeschoold?

Wat het Jeugdgarantieplan betreft, vindt hij dat er een verschil is tussen wat minister Muylers aan jongeren aanbiedt, namelijk een traject, en wat Europa voorschrijft, namelijk dat een stage, een opleiding of een baan wordt gegarandeerd.

Waarom bereikt de minister nog slechts 91,9 percent van de ingestroomde jongeren en niet meer 93 percent zoals vroeger? De spreker informeert naar de impact van dat beleid. In het antwoord op een schriftelijke vraag van het lid daarover (*Schriftelijke Vragen* VI.Parl. 2012-13, nr. 825 aan minister Muylers), beperkte de minister zich tot een beschrijving van de VDAB-procedure. De minister heeft, volgens de heer Rzoska, geen zicht op het duurzame karakter van het werk dat jongeren vinden na hun uitstroom, hetgeen een door alle fracties gedeelde doelstelling is. Het beleid weet niet precies hoeveel van de jongeren die uit de werkloosheidsstatistieken verdwijnen, na bijvoorbeeld vijf jaar nog duurzaam werk hebben.

Om welke redenen wordt 23 percent van de IBO's stopgezet? Heeft de minister concrete cijfers over het succes van het STEM-actieplan? Wat voegt de plus toe aan het sluitend maatpak? Wat is de minister precies van plan met de resterende 3,2 miljoen euro voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid? Werd, in het licht van de opmerkingen van het Rekenhof over de gevolgen van uitbesteding, de aanpak via tenders geëvalueerd? Is deze aanpak inderdaad goedkoper en geeft hij meer resultaat? Kan de minister uitleggen waarom de VDAB 100 miljoen euro recupereert van de eenmalige besparing van 2013?

Het lid sluit zich aan bij de conclusie van Voka uit haar efficiëntiescan dat de vereenvoudiging van het doelgroepenbeleid een uitdaging is. Hij erkent dat sommige doelstellingen uit Pact 2020 niet gehaald worden door de economische crisis, maar anderzijds had men daar in het regeerakkoord wel rekening mee moeten houden, want zij was toen al aan de gang. De heer Rzoska vindt dat de regering wel degelijk stappen vooruit heeft gezet in de activering van 50-plussers, maar roept tegelijk op om actiever in te zetten op mensen van allochtone origine, waarin Vlaanderen zowel in Europa als daarbuiten achterophinkt. Hij is dan ook ontgoocheld dat er weinig concrete zaken staan in het onderdeel handhaving van de beleidsbrief. Het wordt tijd dat de inspectie daar een prioriteit van maakt. Streefcijfers zijn daarbij wenselijk. Een tandje bijsteken, is niet genoeg.

Tot slot vraagt hij toelichting bij de sectorale projecten Werkbaar Werk. Wat is het profiel van de gebruikers van de aanmoedigingspremie?

4.3. Standpunt van mevrouw Güler Turan

Mevrouw Güler Turan is tevreden dat de beleidsbrief Werk zoveel aandacht schenkt aan de jeugdwerkloosheid. Het is goed dat er zowel een jeugdwerkplan als meer geld kwam. Het is alleen jammer dat men de resultaten van het beleid niet kan vergelijken met wat ze zouden geweest zijn zonder economische crisis. Met name in de grootsteden blijft de toestand problematisch. Het lid oppert de mogelijkheid dat de resultaten beter zouden zijn geweest als de aandacht en de middelen er eerder waren gekomen.

Ook zij vindt het beter dat jongeren die dreigen af te haken, sneller door de VDAB geïnformeerd worden, want uiteindelijk komen ze toch bij die dienst terecht. Bij een dergelijk preventief optreden kan men hen motiveren hun opleiding weer op te nemen, of hen toch minstens voorbereiden op de arbeidsmarkt en hun mogelijkheden uitstippelen. Ze informeert naar de mening van de VDAB.

Jongeren hebben het vandaag moeilijk op de arbeidsmarkt. De combinatie met al dan niet verdoken discriminatie, maakt de situatie helemaal problematisch. Zij beseft dat de minister beperkte mogelijkheden heeft op dit vlak maar hij heeft toch een accent weten te leggen bij de uitzendkantoren. Er zijn niet alleen gerichte acties nodig, maar af en toe ook een ministeriële uitspraak, in de pers of elders (zoals bij de sectorconvenants), die onderstreept dat discrimineren niet kan. Zij pleit voor meer aandacht voor dat aspect.

Wat is de timing voor de verfijning van het EVC-beleid? Het lid stelt in de praktijk weinig vooruitgang vast en bepleit een aparte commissievergadering over dit onderwerp.

In het licht van de vergrijzing, is inzetten op werkbaar werk heel belangrijk. Wat zijn de resultaten van de haalbaarheidsstudie over een Vlaamse ‘work ability index’? Hoe ziet het meetinstrument eruit en wanneer wordt erover beslist?

4.4. Standpunt van de heer Bart Van Malderen

De heer *Bart Van Malderen* pleit ervoor om bij de pogingen om de prille tekenen van de groeierneming om te zetten in banen, in de eerste plaats in te zetten op de punten waarop we – volgens de tabel op het einde van het hoofdstuk omgevingsanalyse in de beleidsbrief – het slechtst blijken te scoren. Tegelijk moet het goede werk, bijvoorbeeld op het vlak van de 50-plussers, aangehouden worden. Dramatisch in vergelijking met de doelstellingen van Pact 2020 zijn de percentages voor personen geboren buiten de EU. Daar valt heel veel in te halen. Discriminatie is één factor, een gebrek aan arbeidsmarktkwaliteiten zoals talenkennis een andere. Ook bij vrouwen is er een – zij het eveneens ongelijk verdeelde – arbeidsreserve.

Ook de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt is een heel belangrijk thema. In dit verband wijst hij op de nefaste effecten van de verdringing van laag- door hooggeschoolden. Hij pleit voor optimale afstemming. Een ander cijfer waar Vlaanderen nog ver van de doelstelling zit, is dat voor permanente vorming, dat zelfs achteruitgaat.

Er valt veel voor te zeggen om de zesde staatshervorming aan te grijpen om het doelgroepenbeleid te stroomlijnen, maar het lid is wel op zijn hoede voor de Voka-conclusie dat te veel middelen vandaag naar social profit of overheid gaan. Hij wijst op een goed instrument om ook de private sector te betrekken: het historische rugzakje, met zijn individuele ondersteuning die geen onderscheid maakt tussen sectoren. Het geeft privébedrijven, als ze die verantwoordelijkheid wensen te nemen, perfect de gelegenheid gesubsidieerde doelgroepwerknemers in dienst te nemen.

Het lid pleit voor ambitie ten aanzien van laaggeschoolde jongeren. De EU-doelstelling is niet meer dan een sokkel, waarop verder moet gebouwd worden, meent hij. Hij stelt dan ook voor om, na het verdere overleg over het Competiteitspact, de complementaire inzet door de Vlaamse Regering van 166 miljoen euro mede daarop te richten.

Hij stipuleert dat zijn opmerkingen in de pers over het beleid ten aanzien van de VDAB geen kritiek waren, maar een uiting van de bezorgdheid dat als men meer gaat vragen, men ook de middelen moet herbekijken. Welnu, dat is gebeurd en stemt hem tevreden. Hij wijst erop dat ook Open Vld de maatwerkopdracht van VDAB verdedigt, maar dat duurzame doorstroming van sociale naar reguliere economie niet mogelijk is zonder doorlichting, waarbij hij onderstreept dat die gefaseerd moet verlopen in het licht van haalbaarheid voor de VDAB en dat ze van hoge kwaliteit moet zijn.

Tendering is vooral een beleidskeuze. Het lid pleit voor kwaliteitsbewaking door de VDAB van de resultaten. Verder stelt hij vast dat aan handhaving inderdaad minder dan driekwart bladzijde van de beleidsbrief wordt gewijd. De sp.a-fractie vraagt zich af of het

aantal vte's bij de inspectie niet te laag is om de vele vragen te beantwoorden, te meer daar er bij de zesde staatshervorming nog taken zullen bijkomen. Hoewel hij erkent dat voortdurend prioriteiten als urgent naar voren worden geschoven, klinken de stemmen over discriminatie toch wel heel gelijklopend. Tot slot wijst hij erop dat het door Europa opgelegde single-auditprincipe bijkomende afspraken zal vergen, aangezien de bevoegdheden in ons land verdeeld zijn.

4.5. *Standpunt van de heer Koen Van den Heuvel*

De heer *Koen Van den Heuvel* is heel blij dat minister Muyters erkent dat de zesde staatshervorming een heel ruim pakket aan bevoegdheden oplevert. Zijn fractie is ook tevreden met de competentiegerichte aanpak en met het maatwerk. Wat de aanmoedigingspremies betreft, is het goed dat het beleid rekening houdt met de federale aanpassingen, maar hij wijst er wel op dat de komende jaren duidelijke keuzes zullen moeten worden gemaakt over de focus van de additionele rol van Vlaanderen. Verder blijven de efficiëntie van outplacement en de toeleiding naar knelpuntberoepen uitdagingen.

Omtrent de overstap van onderwijs naar arbeidsmarkt, bevat STEM goede ideeën, maar ook hier is focussen belangrijk. Hij pleit ervoor werkpleklers te stimuleren, zowel in het onderwijs als voor werkzoekenden, maar de veelheid aan op zich goed bedoelde en waardevolle stelsels mag niet contraproductief worden. Zeker in de volgende legislatuur moet er aandacht zijn voor vereenvoudiging. De luxe van een haperende samenwerking tussen Werk en Onderwijs kan Vlaanderen zich niet meer permitteren, waarschuwt hij. Dat de VDAB het werk van het onderwijs zou overnemen voor jongeren die de schoolmoe zijn, vindt hij bijvoorbeeld een keuze voor de tweede beste oplossing. Hij pleit ervoor in de plaats daarvan de stelsels te versterken die al hebben bewezen dat ze resultaat opleveren.

4.6. *Standpunt van mevrouw Martine Fournier*

Mevrouw *Martine Fournier* informeert hoever de minister staat met het indiceringssysteem voor de persoonsgebonden ondersteuning van werkzoekenden, in het kader van de maatwerkaanpak die afgesproken werd met de Vlaamse minister, bevoegd voor Sociale Economie. Wordt dat van de VOP veralgemeend? Heeft minister Muyters al een indicatie over het aantal outplacementdossiers dat het Sociaal Interventiefonds dit jaar zal behandelen? Hoe evolueert het budget in 2014? Is het draaiboek van de VDAB in het kader van het VESOC-akkoord loopbaanbegeleiding al uitgewerkt? Verder mist zij in de interregionale samenwerking die met Pôle Emploi in verband met het grensarbeidersstatuut. Zet minister Muyters, net als de Vlaamse minister, bevoegd voor Economie, middelen in om gefailleerden weer aan het werk te helpen? In dat verband vond zij de eerdere ESF-middelen voor Zenitor niet meer terug.

4.7. *Standpunt van de heer Peter Van Rompuy*

De heer *Peter Van Rompuy* roept op tot een eenduidige definitie van jongeren 'not in employment, education or training'. De cijfers van Eurostat gaan immers alleen over België. Kan Vlaanderen dezelfde methodologie toepassen om deze verborgen groep op te volgen?

4.8. *Standpunt van mevrouw Goedele Vermeiren*

Mevrouw *Goedele Vermeiren* acht het, gezien de economische toestand, belangrijk dat wie zich aanmeldt bij de VDAB, een duidelijk beeld krijgt van de begeleidingsmogelijkheden. Dat moet in het bijzonder ten aanzien van laaggeschoolden een aandachtspunt blijven. Competentieversterking, werkpleklers en maatwerk zijn de rode draden in de beleidsbrief Werk. Zij attendeert erop dat 50-plussers een heel kwetsbare groep vormen, net als de ongekwalificeerde jongeren.

Wat het STEM-actieplan betreft, is het heel belangrijk dat minister Muyters blijft samenwerken met de Vlaamse ministers, bevoegd voor Onderwijs en Innovatie. De lijst van knelpuntberoepen bulkt immers van technische en wetenschappelijke beroepen. De aandacht hiervoor in de beleidsbrief Werk is dan ook terecht.

Het lid pleit voor de afstemming van het deeltijds beroepsonderwijs en werkplekleren. Men moet vermijden dat de stageplaatsen in ondernemingen, die SYNTRA aanbiedt, niet ingevuld raken, terwijl het deeltijds beroepsonderwijs geen stageplaatsen vindt. In dat verband is het ook nodig om het kader voor werkplekleren kritisch te bekijken. Transparantie moet het doel zijn. Het lid waardeert dat de minister daarbij niet wacht op de evaluatie van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap (decreet Leren en Werken) maar meteen begint.

De meer kwalificerende aanpak van de jeugdwerkloosheid lijkt mevrouw Vermeiren een interessante weg, omdat onderwijskwalificaties belangrijk blijven, zelfs als men inzet op competenties. Ze informeert of minister Muyters contact heeft gehad met de Vlaamse minister, bevoegd voor Mobiliteit, in het kader van het mobiliteitsprobleem van jongeren, bijvoorbeeld om de Nike-site in Laakdal te bereiken.

Hooggeschoolden staan vaak voor een dilemma. Ze moeten kiezen tussen een lagere baan weigeren en werkloos blijven of een lagere baan aanvaarden. Hierdoor verdringen ze laaggeschoolden op de arbeidsmarkt.

Sluitend taalbeleid mag niet vergeten worden op de werkvloer, merkt ze op. Wat betekent de offensieve strategie ten aanzien van 50-plussers, die minister Muyters beschrijft in de beleidsbrief? Dat de minister VOP en 50-pluspremie op elkaar gaat afstemmen, acht zij een evidentie. Tot slot denkt zij dat de uitvoering van de zesde staatshervorming een hele uitdaging gaat worden.

5. Antwoord van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Minister *Philippe Muyters* spreekt tegen dat er geen grondige hervorming heeft plaatsgevonden. De overstap van de VDAB naar competentiebeleid in de afstemming van mensen en banen is fundamenteel nieuw. De aanpak vindt ook meer en meer doorgang bij de bedrijven. Wat het gebruik van de loopbaancheques door hooggeschoolden betreft, vindt hij het zeer verstandig dat ook zij nadenken over hun carrière, ook als die analyse tot uitkomst heeft dat ze voorlopig op hun huidige plaats blijven. In elk geval wordt dit verder opgevolgd. Een ander gevolg van het nieuwe beleid is de toename van maatwerk. Verder heeft de vernieuwing doorgang gevonden in het ABAD, de sectorconvenants en de tendering.

Vervolgens argumenteert hij dat hij erin geslaagd is de algemene werkzaamheidsgraad, in weerwil van de zware crisis, waarvan nog geen sprake was toen Pact 2020 werd opgesteld, te bewaren op 71,5 percent, die van 50-plussers te doen toenemen van 50,9 tot 54,6 percent en die van 55-plussers van 35,7 tot 40,5 percent. Hij concludeert dat de premie en de activering tot 58 hebben gewerkt. Dat de VDAB in een tijd van schaars aanbod inzet op nieuwe instromers, vindt hij efficiënt, aangezien zij het meeste kans hebben. Hij wil mensen die al vijf jaar werkloos zijn, niet stigmatiseren, maar voor hen is de stap naar werk veel groter.

Wat jongeren betreft, heeft zijn beleid actieve formules zoals stages en werkinleving sterk geaccentueerd. Verder noemt hij de IBO's, de inpassing van de federale instapstages en de regularisatie van het DAC. Vergelijking van de resultaten moet ceteris paribus gebeuren, wat niet kan gezien de omstandigheden sinds 2009 sterk veranderd zijn. Internationaal vergelijken kan wel. De cijfers van Eurostat tonen aan dat Vlaanderen de vierde beste

regio is in de strijd tegen jeugdwerkloosheid. Alle jongeren worden effectief zeer vroeg bereikt en krijgen een stage of werk aangeboden. Hij daagt mevrouw Peeters uit een land te noemen waar de jeugdwerkloosheid niet gestegen is sinds de economische crisis.

De Vlaamse Regering koos voor een efficiëntieoefening zonder veel uitzonderingen en legde iedereen dezelfde norm op, waarbij over kerntaken kon worden gediscussieerd. Welnu, de prestatie met 6 percent minder, is mooi.

De evaluatie van het decreet Leren en Werken is inderdaad aan de gang, net als een internationaal onderzoek. Minister Muyters erkent dat de aansluiting van Werk en Onderwijs moeilijk blijft. Die werelden hebben andere doelstellingen en principes. Tot nu is het niet mogelijk gebleken het beste van beide te verzoenen en hij erkent dat dit een uitdaging blijft.

Het kan zijn dat de 50-pluspremie meer werknemers bereikt die pas 50 zijn geworden en hun werk zijn kwijtgeraakt, maar net daarom is het systeem van de premie hervormd. Als de werkgever iemand in dienst neemt die langer dan twee jaar werkloos is, wordt de premie voortaan dubbel zo lang uitbetaald. In de vergelijking van de scores van de VDAB en de vakbonden in de infosessies 50-plus, moet men er ook rekening mee houden wie zich aandient. Mogelijk is het publiek heel verschillend. De minister belooft dit te bekijken.

Hij verzekert dat de focus op jongeren blijft en dat de VDAB geregeld contacten heeft met De Lijn omtrent de problematiek van de bereikbaarheid van stage- en werkplekken. De conclusies van de tussentijdse evaluatie van de instapstages en de werkinleving werden geïmplementeerd. De bijkomende vijf miljoen euro gaat onder andere naar de WIJ!-projecten in Gent, Antwerpen en Limburg, gedurende een jaar vanaf oktober 2013. Verder legt hij uit dat ook de IBO's gericht blijven op contracten van onbepaalde duur, behalve voor bedrijven die altijd met contracten van bepaalde duur beginnen. Hij is het wel eens dat over de alternerende beroepsopleiding met Onderwijs moet gediscussieerd worden.

Wat de knelpuntvacatures betreft, zijn wel degelijk stappen gezet, ook al beschikt Vlaanderen nog niet over alle instrumenten, zoals de schorsing. Hij brengt ook de nuance aan dat het niet altijd zo eenvoudig is om ze aan een opleiding voor werklozen te koppelen, omdat in sommige gevallen de uren te onregelmatig en de lonen te laag zijn. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid.

De begeleiding op maat is ondertussen van 52 op 58 gebracht, wat een heel mooie stap is, maar de minister wil nog verder gaan. Of dat mogelijk is, moet binnen de Vlaamse Regering bekeken worden. De VDAB moet immers het bijkomende werk aankunnen en de arbeidsmarkt moet bereid zijn 58-plussers op te nemen. Het is in elk geval zo dat de personen uit deze groep die geactiveerd willen worden, recht hebben op precies dezelfde behandeling als alle anderen. Met de offensieve strategie die vermeld wordt in de beleidsbrief, bedoelt hij het aanbieden van meer mogelijkheden, gepaste vacatures sneller en automatisch overmaken, net zoals dat bij anderen gebeurt.

Alle jongeren krijgen hetzelfde maatwerk aangeboden, maar bij sommigen is de begeleiding intenser en langduriger. Hij is het er verder niet mee eens dat de Vlaamse Regering niet de door Europa vereiste garanties biedt. Wat de IBO's betreft, wordt ongeveer de helft van de stopzettingen verklaard doordat de betrokkenen eerder een contract van onbepaalde duur kregen aangeboden of opnieuw gingen studeren. Verdere details belooft hij als hem een schriftelijke vraag wordt gesteld, net als over STEM. Op dat laatste punt, is hem alvast gemeld dat veel meer jongeren dan ooit een technische opleiding zijn gestart in de chemische richting. Hij suggereert om dezelfde vraag aan de Vlaamse minister van Onderwijs te stellen, met het oog op een gecoördineerd antwoord.

Minister Muylers verzekert dat elke tender voor de raad van bestuur van de VDAB komt en dus wordt beoordeeld door de sociale partners en de directie. De beleidsvisie is gebaseerd op de ontoereikende kennis van de VDAB en de wens om die aan te vullen met de kennis van de markt zelf. Door die laatste binnen te halen, verrijkt men op termijn die van de VDAB.

Hij treedt de bedenking van de heer Van Malderen over de Voka-conclusies bij, maar las er ook in dat de IBO de meest efficiënte maatregel is. In dat verband noemt de minister nogmaals de regularisatie van het DAC en overlegde hij met de sociale partners over WEP-plus. Op het gebied van het doelgroepenbeleid, blijft hij zich als tegenstander van elke vorm van discriminatie inzetten. De beste inspectiemaatregel wordt volgens hem gevormd door de ‘mystery calls’ van Federgon. Hij wijst erop dat hijzelf die bevoegdheid niet heeft.

Dat men weinig hoort over EVC komt doordat de eerste twee sporen voor een groot deel al geregeld worden in Mijn Loopbaan. Hij herhaalt dat het derde met de Vlaamse minister, bevoegd voor Onderwijs, bekeken wordt, maar verdere stappen zullen niet gemakkelijk zijn. Het activeren van sommige vrouwen wordt bemoeilijkt door culturele verschillen, des te meer als zij dan bovendien geen werkloosheidsuitkering aanvragen. Integratie en de vraag voor wie men de grenzen opent, blijven belangrijke aspecten voor de minister.

De genoemde verdringing van laaggeschoolden door hogeschoolden zal wegvallen als de arbeidsmarkt – hopelijk – weer aantrekt. Wat de opmerking van de heer Van Malderen bij de lengte van het onderdeel over inspectie betreft, repliceert hij dat kwaliteit belangrijker is. De cijfers komen aan bod in het jaarrapport. Hij is het eens dat de zesde staats-hervorming een mogelijk antwoord biedt. Het klopt dat de opname in cao's een beleid ten aanzien van aanmoedigingspremies bemoeilijkt. Vakbonden zijn weigerachtig daaraan iets te veranderen omdat zij dit ooit verwierpen in de plaats van een loonsverhoging. In dit mijnenveld zijn volgens hem slechts kleine stapjes mogelijk.

De vraag over het Sociaal Interventiefonds belooft hij schriftelijk te beantwoorden. Het project voor gefailleerden is inderdaad afgelopen maar ook voor hen is er maatwerk. Tot slot verklaart hij zich geïnteresseerd in de opvolging van NEET-jongeren en bereid te onderzoeken hoe dat kan.

6. Antwoord van de heren Fons Leroy en Patrick Devlies, respectievelijk gedelegeerd bestuurder en financieel directeur van de VDAB

De heer *Fons Leroy* verzekert dat ook de raad van bestuur van de VDAB effectiviteit en efficiëntie een belangrijke zorg vindt. De procedures om de problemen op dat vlak met de voogdijoverheid te bespreken, staan in de beheersovereenkomst. Hij bevestigt dat de toekenning van het additionele budget onder andere te maken heeft met een dergelijke uitwisseling over de instandhouding van een sterk activeringsbeleid van hoge kwaliteit. Bij de efficiëntie- en effectiviteitsoefening gaat de VDAB uit van instroom als prioriteit. De gigantische uitdagingen voor onze arbeidsmarkt situeren zich in eerste instantie daar.

Wat de professionalisering van de managementprocessen betreft, wijst de heer Leroy op de huidige verschuiving van ‘activity based costing’ in ‘activity based management’. Vorig jaar werd door de VDAB – als eerste publieke organisatie in Vlaanderen – ook gestart met business process management, dat tegen eind volgend jaar moet afgerond zijn. Door alle processen te organiseren in functie van de klant hoopt de VDAB efficiëntiewinst te boeken. Tegen dan hoopt hij ook de winst van de eerder, om budgettaire redenen gestarte maar tijd vergende processen te oogsten. Hij noemt de schaalvergroting in de werkwinkels, de herstructurering van de opleidingscentra en de wijziging van administratieve procedures om zo veel mogelijk capaciteit in de frontoffice te hebben en zo weinig mogelijk in de overhead. Daarvan geeft hij als voorbeelden de IBO-opvolging in de backoffice, waardoor

de consultants meer tijd krijgen voor begeleiding, en de elektronische inschrijving of via een call center, waardoor de persoonlijke gesprekken minder tijd hoeven vrij te maken voor administratie.

Een ander manier om middelen beter te benutten, is de samenwerking met andere actoren, die eveneens door de Vlaamse overheid gesubsidieerd worden en geconfronteerd worden met dezelfde problemen op de arbeidsmarkt. Sommigen zijn beter geplaatst om jongeren te activeren, zoals bijvoorbeeld actoren in jeugdwerk. Vraag is immers waar men – over alle beleidsdomeinen heen bekeken – de middelen het beste inzet. In het genoemde voorbeeld komt het erop aan de expertise van de jeugdwerkactoren te versterken met de knowhow van de VDAB over de arbeidsmarkt. De contacten tot nu toe leerden alvast dat de VDAB niet altijd op de juiste manier communiceert en beter niet alleen goedbedoelde acties voor jongeren onderneemt maar hen ook betreft in het ontwerp ervan. Dat laatste is trouwens ook een aanbeveling van de Europese Commissie.

Wat de effectiviteit betreft, kondigt hij voor 2014 een vervolgonderzoek aan over de duurzaamheid van de doorstroming naar de arbeidsmarkt. Dergelijke beleidsinformatie is ook belangrijk voor de nog niet-uitgevoerde onderdelen van het VESOC-akkoord.

De spreker waarschuwt om de arbeidsmarkt niet exclusief op korte termijn te beschouwen. Hij ligt niet wakker van de jeugdwerkloosheid, vermits die vanzelf zal verdwijnen als de economie weer opleeft. De ongekwalficeerde jongeren vormen wel een structureel probleem. Wat de langetermijnstrategie betreft, is de VDAB een Europese koploper in het werken met competenties. Iedereen zit te wachten tot deze sociale innovatie op punt staat om haar over te nemen. De arbeidsmarkt wordt er transparanter door en de actoren zullen problemen zelf kunnen oplossen zonder zware overheidsinterventie.

Hij verontschuldigt zich vervolgens voor de manier waarop de VDAB de cijfers van de heer Rzoska kwalificeerde in de pers. Wat de inhoud betreft, ontkent hij niet dat meer acties nodig zijn, maar het gaat ook om hun intensiteit, die sterk verschilt naarmate de scholingsgraad van de werkzoekende. Daarbij komt dat een aantal doelgroepgerichte maatregelen vandaag niet in de handen van de VDAB ligt. Hij betreurt die versnippering van het activeringsbeleid en hoopt dat WEP-plus tot een meer geïntegreerd werkervaringsbeleid leidt voor laaggeschoolden.

Wat de knelpuntberoepen betreft, leert een onderzoek op hoofdlijnen dat de top-10 in heel Europa dezelfde is en dat alle landen kampen met een hoge en toenemende mate van knelpuntvacatures. De structurele mismatch is het kleinst in Duitsland en Vlaanderen, al is hij in de eerste niet en in de tweede wel conjunctuurgevoelig. Hij treedt de verantwoordelijkheid van de sociale partners bij op het vlak van verdringing, die alvast bewust genomen wordt door de voedingsindustriesector met zijn strategie van de trekkende schoorsteen. Men kan namelijk wel economisch aanvaarden dat bedrijven de hoogst gekwalificeerde kandidaten in dienst nemen, maar niet dat ze bij het aantrekken van de economie op dat niveau blijven zitten, wat thans bij een derde wel het geval is.

Op de vraag van mevrouw Peeters antwoordt de heer Leroy dat hij zich niet bewust is van benoemingen bij de VDAB, op het vervangen van gepensioneerde bestuursleden na, die gebeurt binnen de bestaande personeelsformatie. Het Rekenhof is welkom. Ondertussen zijn alle processen geformaliseerd. Het instructiepersoneelsstatuut is recent door de minister goedgekeurd.

Het bestaande systeem van outplacement is suboptimaal, waarin de VDAB ingeschakeld wordt na het outplacement. Verkieslijk is dat de VDAB en de private actoren werknemers bij herstructureringen van meet af aan gezamenlijk aanpakken, en elk hun eigen expertise inbrengen. Dat gebeurt nu al waar de Vlaamse overheid inspraak heeft in het kader van

het Sociaal Interventiefonds, waarbij de VDAB passende vacatures aan de betrokken outplacementkantoren verstrekt. Dat systeem moet versterkt worden, bepleit hij.

De uitrol van ICF zit op schema, de interne vorming van de ‘dedicated consultants’ is bezig. Hij verzekert dat de VDAB klaar zal zijn tegen de inwerkingtreding van het Maatwerkdecreet en dat de expertise van de verschillende diensten in één enkele wordt gebundeld.

Het klopt dat de samenwerking met Pôle Emploi inderdaad beter kan, maar dat komt doordat de besluitvorming over EURES op zich laat wachten.

De uitspraak van de heer Leroy in de pers over jongeren die de schoolmoe zijn, is geïnspireerd door het succes van de onderwijskwalificerende trajecten met CVO's. Hij stelt zich de vraag waarom die ook niet mogelijk zijn voor het eerstekansonderwijs. Gesprekken met volwassen deelnemers leren dat ze deelnemen vanwege het perspectief op werk. Is het niet logisch om dit in het kader van de herstructurering van het secundair onderwijs in te brengen als een van de wegen, waarop ze gemotiveerd door werk toch een onderwijskwalificatie verwerven? Problemen voorkomen is beter dan ze later moeten oplossen.

De heer *Björn Rzoska* accepteert de excuses en waardeert de bevestiging van zijn cijfers. Hij verzekert daarnaast dat hij wel degelijk rekening hield met de intensiteit en dat nam het onevenwicht niet weg. De cijfers zijn bovendien uitgesplitst over doorlichting, begeleiding en bemiddeling.

Minister *Philippe Muyters* herhaalt dat één actie ten aanzien van een ongekwalificeerde jongere even lang kan duren als twintig acties voor gekwalificeerde jongeren voor elk van die onderdelen.

De heer *Björn Rzoska* volgt de redenering van de VDAB wel wat de langetermijnstrategie betreft. De instroom van ongeschoolde jongeren is immers problematisch in Vlaanderen, vergeleken met de rest van Europa, en dat was al zo voor de crisis. Zij hebben in Vlaanderen gemiddeld een jaar gewerkt van de eerste vijf dat ze op de arbeidsmarkt komen en daarmee zitten we achteraan. Het 50-plusbeleid van de minister bewijst nochtans dat een contracyclisch beleid wel degelijk zijn vruchten afwerpt en betere cijfers kan voorleggen, ondanks de crisis. Dat kan ook qua jeugdwerkloosheid.

IV. SOCIALE ECONOMIE

1. Toelichting van de uitgavenbegroting en de beleidsbrief Sociale Economie door mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Minister *Freya Van den Bossche* deelt mee dat in de begroting 2014 op het artikel maatwerk een bijkomend krediet wordt ingeschreven van 11,9 miljoen euro. Het grootste deel van deze stijging wordt verklaard door cao VIA4. Het maatwerkartikel betreft de ondersteuning van mensen die niet in het reguliere arbeidscircuit terechtkunnen. Het bedrag van bijna 340 miljoen euro is goed voor een tewerkstelling van meer dan 21.000 voltijdse equivalenten. Op het artikel lokale diensteneconomie stijgt het budget met 1,9 miljoen euro tot 22,2 miljoen euro, goed voor 2.186 voltijdse equivalenten. In het artikel met betrekking tot de ondersteuning van ondernemerschap is er een stijging met 952.000 euro. Aan het artikel voor arbeidszorg wordt 4,6 miljoen euro toegekend. Tot slot zijn er de middelen voor het SIFO, dat wordt gespijsd met dividenden van de T-groep, die voor volgend jaar opnieuw op 2 miljoen euro geraamd worden.

Volgens de minister is de belofte dat het voorbije jaar het jaar van de sociale economie zou worden, gerealiseerd op decretaal vlak. Er is hard gewerkt om de goedkeuring van de decreten die sociale economie tot twee pijlers vereenvoudigen, te realiseren. De minister wil nog voor het einde van 2013 de ontwerpbesluiten aan de Vlaamse Regering voorleggen opdat midden 2014 de uitvoering van de nieuwe decreten kan starten.

De uitrol van de strategische doelstellingen die zij in haar beleidsnota vooropstelde, zit nog steeds op schema. Naast de vereenvoudiging en de verdere afstemming van de sector van de sociale economie, werd ook geïnvesteerd in de bevordering van het sociaal ondernemerschap in Vlaanderen. De minister noemt het Maatwerkdecreet en de bijsturing van het decreet Lokale Diensteneconomie. Nog dit jaar wil zij de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Regering voorleggen met oog op de adviezen van de SERV en de Raad van State. Hun definitieve goedkeuring is gepland begin 2014. Specifieke aandacht gaat naar goede en realistische overgangsbepalingen per 1 juli 2014. Net zoals bij de decreten wordt ook bij de uitvoeringsbesluiten nauw overlegd met de belanghebbenden. De besluiten zullen ook duidelijkheid verschaffen over screening en indicering.

Doorstroom blijft een belangrijk aandachtspunt, omdat er mensen zijn die kansen hebben op de reguliere arbeidsmarkt en die zo plaatsen kunnen vrijmaken voor anderen. Daarom zet de minister met beide decreten niet alleen in op competentie-ontwikkeling maar ook op een flankerend beleid met begeleiding op de reguliere werkvloer als essentiële schakel in een duurzaam doorstroombesluit.

Binnen het Maatwerkdecreet ligt de focus op doelgroepwerknemers die na evaluatie van de VDAB de stap naar regulier werk kunnen zetten met minder of zonder ondersteuning. In het decreet Lokale Diensteneconomie daarentegen is doorstroom één van de centrale doelstellingen en uitgangspunten. De oproepen POP en Doorstroom die in het kader van het ESF-programma gelanceerd werden, worden nauw opgevolgd zodat met de resultaten rekening kan worden gehouden in de uitvoeringsmodaliteiten. In de ontwerpbesluiten gaat daarnaast ook heel wat aandacht naar kwalitatieve bedrijfsvoering.

Daarnaast is de vernieuwing van de ondersteuningsstructuur de derde belangrijke hervorming binnen de sociale economie. Het decreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen is in het voorjaar 2012 aangenomen (*Parl. St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1387/1). Ondertussen werd een aantal elementen in uitvoering gebracht. De minister noemt de toekenning van de overheidsopdracht voor het collectieve ondersteuningsorgaan aan vzw CollondSe, de goedkeuring van het besluit dat de ondersteuning van de regierol van gemeenten op het vlak van lokale sociale economie regelt – dat operationeel zal zijn binnen de nieuwe beheers- en beleidscyclus op 1 januari 2014 – en de regeling bij besluit van de Vlaamse Regering van de opstart van de commissie Sociale Economie binnen de SERV vanaf januari 2014. De uitvoering van de resterende onderdelen van het decreet is gepland voor het laatste beleidsjaar. In een laatste besluit dat de minister aan de Vlaamse Regering zal voorleggen, wordt de individuele ondersteuning geregeld. Zo zal er een nieuw kader komen voor de individuele managementondersteuning of de adviespremies, voor de financiële ondersteuning en de innovatiesteun.

Vervolgens wijst de minister op de conceptnota ‘W²-decreet’ over de hervorming die zij graag zou doorvoeren met de Vlaamse ministers, bevoegd voor Werk en Welzijn. Zij hoopt het ontwerp van decreet – na overleg met de sector en de betrokken beleidsdomeinen – nog deze legislatuur voor te leggen aan het Vlaams Parlement. In afwachting van de uitvoering van het nieuwe decreet worden de experimenten voortgezet, maar de Vlaamse minister, bevoegd voor Werk, bevestigde alvast dat een decretale regeling mogelijk blijft.

Wat de sociale meerwaarde via maatschappelijk verantwoord en coöperatief ondernemen betreft, gaan de inspanningen om te sensibiliseren via het online en offline platform onverminderd door. Er wordt een online zelfevaluatiescan ontwikkeld. Ook de aandacht die de coöperaties de afgelopen jaren kregen, zal zeker niet verminderen. Er komt een nieuw evenement in het voorjaar, waarin de publicatie van de gesubsidieerde blauwdrukken centraal zal staan. Daarnaast zullen de projecten in het kader van de oproep Opstart van een coöperatie een extra stimulans krijgen bij de effectieve oprichting van een coöperatie binnen de zes maanden.

Tot slot deelt de minister nog mee dat in de beleidsbrief een omgevingsanalyse van de socio-economische context van de Vlaamse arbeidsmarkt wordt samengevat. Meer cijfers en informatie zijn terug te vinden op www.werk.be/cijfers.

2. Algemene bespreking van de beleidsbrief en de uitgavenbegroting Sociale Economie

2.1. Standpunt van mevrouw Goedele Vermeiren

Mevrouw *Goedele Vermeiren* begrijpt dat de rest van de beleidsperiode zal dienen voor de uitvoering van het Maatwerkdecreet en het decreet Lokale diensteneconomie. Ze onderschrijft het belang van het overleg met de betrokkenen over de overgangsmaatregelen. Ook de koppeling van beide decreten kan op de waardering van haar fractie rekenen. Zij geeft de indicering en de efficiënte opvolging door de VDAB als voorbeeld.

Mevrouw Vermeiren informeert naar de stand van zaken van de tender die op pagina 15 van de beleidsbrief aangekondigd wordt tegen september-oktober 2013. Daarnaast vraagt ze naar de timing van de overgangsmaatregelen in de lokale Diensteneconomie, zoals beschreven op pagina 18 van de beleidsbrief. Dezelfde vraag stelt ze over de individuele managementopleiding vermeld op pagina 23. Welke sporen worden overwogen voor de langdurige innovatiesteun? Zij peilt ook naar de interesse voor de hogeschoolopleiding monitor sociale economie en vraagt of er bijsturingen nodig zijn. Is het passende vormingsaanbod voor monitoren aanvullend daarbij? Voor wanneer mag de oprichting van de werkgroep kwaliteitsopbouw verwacht worden?

2.2. Standpunt van mevrouw Sonja Claes

Mevrouw *Sonja Claes* feliciteert de minister met de geslaagde hervorming in de sociale economie, die quasi rimpelloos en in overleg met de sector verliep. Wel pleit zij ervoor om te blijven waken over de precaire situatie van allochtonen op de arbeidsmarkt. De rotatiecijfers binnen de verschillende werkvormen bewijzen dat er inspanningen gebeuren op het vlak van doorstroming, maar ook dit moet een aandachtspunt blijven bij de implementatie van het Maatwerkdecreet, in het bijzonder bij de beschutte werkplaatsen.

Mevrouw Claes vraagt naar de resultaten en de eventuele voortzetting van het overleg met mevrouw Monica De Coninck, federaal minister van Werk. Gaat het geld dat vrijkomt bij het uitdoven van de invoegmaatregel naar de maatwerkbedrijven? Zij vraagt ook meer uitleg over het ontbreken van begrotingsmiddelen voor de collectieve inschaling van wie nu al in de sociale economie werkt. Het lid is blij met het nieuwe groeipad, maar de opsplitsing is haar onduidelijk. Haar fractie betreurt dat niet alle klaverbladen in de lokale diensteneconomie worden voortgezet.

Ze vraagt naar de reactie van de minister op de kritiek van de sector op het SIFO, dat opnieuw veel geld ontvangt maar tarieven zou hanteren die niet veel van de markttarieven afwijken. De start- of incubatiecentra worden niet meer ondersteund, maar lijken volgens de website nog te bestaan. Mevrouw Claes vraagt naar de financiering, en naar de visie van de minister op de toekomst van de incubatiecentra.

De financiering van de activiteitencoöperaties verdubbelde tussen 2008 en 2013 tot 800.000 euro, terwijl ze 154 zelfstandigen begeleiden. Dat is minder is dan vroeger en komt erop neer dat elke begeleide zelfstandige 5708 euro kost. Dat vindt haar fractie veel.

2.3. *Standpunt van mevrouw Güler Turan*

Voor mevrouw *Güler Turan* betekent de transparantie van de voorgestelde beleidsbrief dat de minister niets te verbergen heeft. Terugblikkend stelt zij vast dat de drie grote uitdagingen in de sector van de sociale economie in belangrijke mate zijn gerealiseerd. Zij noemt hierbij de drie decreten: het decreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen, het Maatwerkdecreet en het decreet Lokale Diensteneconomie. Het komt er nu op aan de uitvoering in goede banen te leiden. Wanneer kunnen de eerste uitvoeringsbesluiten verwacht worden? Goede overgangsbepalingen vormen een belangrijk aandachtspunt.

Mevrouw Turan vraagt uitleg bij de toekomstige indicering. Het instrument moet werkbaar zijn maar mag niet de zwakste werkzoekenden verdringen. De discriminatie op de arbeidsmarkt mag niet op de sociale economie afgewenteld worden, waarschuwt zij. Een individuele aanpak op maat is aangewezen. Zij wijst op de toekomstige regionalisering van de arbeidsmarkt. De nieuwe decreten vormen in elk geval een goede basis, waarvoor zij de minister nogmaals dankt.

Inzake maatschappelijk verantwoord en coöperatief ondernemen is heel wat werk verricht maar liggen ook nog heel wat kansen voor het grijpen. Zij kijkt uit naar de blauwdrukken. Haar fractie steunt de ontwikkeling van het nieuwe kader voor werkzorgtrajecten. Het lid stelt de vraag of de minister al afspraken met minister Philippe Muyters over hun verankering.

2.4. *Standpunt van mevrouw Lydia Peeters*

Mevrouw *Lydia Peeters* sluit zich aan bij de vraag over W^2 , waar haar fractie naar uitkijkt.

3. **Antwoord van mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie**

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de tender voor POP toegekend is. De tender voor de begeleiding van de sociale economie wordt in december toegekend. Voor de uitvoeringsbesluiten mikt ze op een principiële goedkeuring voor het jaareinde.

Omdat de mededeling aan de VDAB dat verdringing van de zwakste kandidaten door de sterkste moet vermeden worden, misschien niet volstaat, krijgt de adviescommissie de functie om te controleren of het wel gaat om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Met een tekst over de werkwelzijntrajecten en na overeenstemming daarover binnen de Vlaamse Regering wil ze midden november klaar zijn. Na een onverwacht snelle doorbraak, acht zij het mogelijk dat een en ander zijn beslag krijgt in een parlementair initiatief.

De overgangsbepalingen in de lokale diensteneconomie gaan onder andere over de financiën, de kwalificatievoorwaarden voor de begeleiding, wat betreft schaalgrootte en doelgroep.

De VDAB-opleidingen in het knelpuntberoep monitor sociale economie kennen een goede in- en uitstroom. Daarnaast zijn er een bachelor en een managementopleiding, die thans in Antwerpen gegeven worden en waarover binnenkort een nieuwe keuze gemaakt

wordt. Verder zijn er de sectorale vormingsfondsen en het collectieve CollondSe, dat ondernemingsgericht is.

Het overleg met minister Monica De Coninck betreft de aanpassingen aan de federale regelgeving die nodig zijn ten gevolge van de nieuwe titulatuur in het Maatwerkdecreet. Een gelijkaardig overleg is opgestart met de RSZ. Wat de cao's betreft, is alles voorbereid op het niveau van de overheid maar is het nu aan de sector om te onderhandelen. De eerste vergadering verliep positief, de tweede is gepland voor begin december.

De invoegmaatregel dooft uit. Bestaande invoegbedrijven kunnen wel kiezen voor een overstap naar een maatwerkdafdeling binnen het nieuwe decreet. De collectieve inschaling gebeuren binnen de VDAB-budgetten, die daarvoor volstaan.

Het groeipad is opgesplitst omdat dat in VIA4 is afgesproken. In de overgangsperiode wordt prioriteit gegeven aan de versterking van kleinere ondernemingen.

Startcentra worden inderdaad niet gesubsidieerd maar CollondSe onderhandelt wel met individuele centra over samenwerking.

SIFO doet het goed. Het klopt dat hun tarief weinig afwijkt van het markttarief, maar dat is niet de enige factor die de toegang tot kredieten beperkt. Bovendien wordt gewerkt met cofinanciers als Hefboom en Netwerk, die eveneens een eerder beperkt rendement vragen.

Wat de klaverbladen betreft, wordt de structurele verankering beperkt tot de beleidsdomeinen die effectief willen investeren in de lokale diensteneconomie: Welzijn, Groen en Wonen. Van sommige moet nog werk worden gemaakt, maar daarvoor is de minister afhankelijk van haar collega's. Zij noemt toerisme en buurtsport.

CollondSe biedt lerende netwerken en vormingen aan die gericht zijn op de algemene bevordering van de innovatiecultuur. Daarnaast bestaat gerichte innovatiesteun voor projecten.

Voor meer achtergrondinformatie over de indicering verwijst ze de minister naar pagina 12 van de beleidsbrief.

Voor mevrouw *Sonja Claes* blijft het onduidelijk waarom er 110 bijkomende plaatsen per werkvorm zijn terwijl lokale diensteneconomie, in tegenstelling tot de andere twee, geen 12,5 maar slechts 0,5 miljoen euro extra krijgt. Verder herhaalt zij haar vraag over de activiteitencoöperaties, met name dat het budget verdubbeld is maar het aantal begeleide zelfstandigen niet. Ze is geïnteresseerd in een discussie ten gronde. Ze wil tot slot nog weten of de zes beschutte werkplaatsen die thans een aanvraag voor subsidiëring voor infrastructuur lopen hebben, voor de beoordeling nog onder de huidige regeling of onder het Maatwerkdecreet zullen vallen.

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat dossiers best nu ingediend worden, want zelfs als het geld voor dit jaar op is, komen ze in volgorde van indiening op de lijst van volgend jaar. Er is dus zeker geen reden om te wachten.

Het kader voor de ondersteuning van werkzoekenden uit kansengroepen die een eigen zaak willen opstarten wordt volledig afgestemd op de ondernemerschapstrajecten binnen het beleidsdomein Werk. Het budget is verhoogd zoals overeengekomen in het begin van de legislatuur. Zij belooft meer cijfers over de resultaten. Daarnaast ziet de minister een mogelijke verklaring in de nieuwe resultaatsindicatoren, die maken dat men meer moeite moet doen. Ook de instroom is wat moeilijker geworden.

Tot slot legt de minister uit dat de lokale diensteneconomie een lager budget nodig heeft omdat zij minder kost per eenheid tewerkstelling. Bovendien gaat het geld niet alleen naar het groeipad maar ook naar de eindejaarspremie en de managementondersteuning. Zij belooft de uitgesplitste cijfers te bezorgen.

V. INDICATIEVE STEMMING

De aan de Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie toegewezen onderdelen van de uitgavenbegroting 2014 worden aangenomen met 6 stemmen tegen 1 bij 2 onthoudingen.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Sonja CLAES
Johan DECKMYN
Martine FOURNIER
Peter VAN ROMPUY
Goedele VERMEIREN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen Economie

AZO!	Allochtone Zelfstandige Ondernemers
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
CEO	Chief Executive Officer
EFRO	Europees Fonds voor de Regionale Ontwikkeling
EWI	Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
EP-PLUS	Ecologiepremie Plus
FISCH	Flanders Innovation Hub for Sustainable Chemistry
F.I.T.	Flanders Investment & Trade (Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen)
HERMREG	Hermes regionaal
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KEEP	Kmo Energie-Efficiëntie Plan
kmo	kleine of middelgrote onderneming
nv	naamloze vennootschap
O&O	onderzoek en ontwikkeling
REG	Rationeel Energiegebruik
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
STRES	Strategische Ecologie-Investeringen
TINA	Transformatie, Innovatie en Acceleratie
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VAIS	Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen

Gebruikte afkortingen Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie en Wetenschapsbeleid

ARK	activering van risicokapitaal
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
DBFM	Design Build Finance Maintain
ECOOM	Expertisecentrum O&O monitoring
EVA	extern verzelfstandigd agentschap
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FISCH	Flanders Strategic Initiative for Sustainable Chemistry
FRIS	Flanders Research Information Space
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
Gimv	Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
MIP	Milieu- en Energietechnologie Innovatieplatform
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
PMV	Participatie Maatschappij Vlaanderen
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
SBIR	Small Business Innovation Research
SOC	Strategisch Onderzoekscentrum
SOFI	Spin-off Financieringsinitiatief
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics
TETRA-fonds	Technologietransferfonds
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VEB	Vlaams Energiebedrijf

VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
Vinnof	Vlaams Innovatiefonds
VIS	Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WTCB	Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf

Gebruikte afkortingen Werk

ABAD	Actieplan Bestrijding van Arbeidsgerelateerde Discriminatie op de arbeidsmarkt
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DAC	derde arbeidscircuit
DISPO	Activering van het zoekgedrag naar werk
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EU	Europese Unie
EURES	European Employment Services
Eurostat	statistical office of the European Union
EVC	elders verworven competenties
gesco	gesubsidieerde contractueel
IBO	Individuele Beroepsopleiding in een Onderneming
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
ICT	informatie- en communicatietechnologie
NEET	not in education, employment or training
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
pps	publiek-private samenwerking
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VOP	Vlaamse ondersteuningspremie
vte	voltijdsequivalent
WEP	werkervaringsplan
WIJ!	Werkinlevingsprojecten voor jongeren
WSE	Werk en Sociale Economie

Gebruikte afkortingen Sociale Economie

cao	collectieve arbeidsovereenkomst
ESF	Europees Sociaal Fonds
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIFO	Sociaal Investeringsfonds
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
vzw	vereniging zonder winstoogmerk

Bijlage 1:

Bijkomende informatie met betrekking tot de begroting en de beleidsbrief Economie

Bijkomende informatie met betrekking tot de begroting en de beleidsbrief Economie

Deze informatie werd bezorgd door het kabinet Economie op 21/11/2013 en 27/11/2013.

Ecologiepremie

Voor 2013 was er initieel voor de ecologiepremie € 63.462.000 vastleggingskrediet voorzien.

De vastlegging op vandaag bedraagt € 28.499.908,17.

- Er is nog voor een bedrag van € 6.154.131,84 aan steunaanvragen in behandeling waarvan de vastlegging eerstdaags kan gebeuren. Deze gebeuren ongeveer maandelijks, gegroepeerd.
- Er is nog voor een bedrag van € 2 miljoen aan steunbedragen ingediend, waarvan dit jaar redelijkerwijze verwacht kan worden dat ze nog vastgelegd zullen worden.
- Daarbovenop zijn er nog verschillende strategische ecologiedossiers waarvan redelijkerwijze verwacht kan worden dat ze nog dit jaar zullen vastgelegd worden, voor een totaal bedrag van € 7,9 miljoen.

In functie van deze dossier behandeling wordt de begrotingspost voor ecologiesteun herschikt tot € 44.522.000 VAK. De verwachting is dat dit budget dan volledig benut kan worden.

Administratieve vereenvoudiging

Zoals aangegeven tijdens de commissie is het beleidsdomein EWI niet de hoofdbron van de administratieve lasten voor bedrijven, en al zeker niet voor wat betreft het luik economie.

Het departement bestuurszaken dat onder de bevoegdheid van minister Bourgeois valt, coördineert de lastenverlaging als geheel. Ze hebben enerzijds periodieke statistieken (<http://www.bestuurszaken.be/vereenvoudiging-cijfers-administratieve-lasten>) en anderzijds het jaarlijkse overzicht van de actieplannen van de verschillende beleidsdomeinen (<http://www.bestuurszaken.be/overzicht-actieplannen>). U kan daarin vaststellen dat er een lastenreductie is.

Vanuit het beleidsdomein economie willen we de administratieve lasten voor bedrijven nog verder reduceren via het project ‘Naar een geïntegreerde benadering van ondernemers’. Bedrijven komen immers in contact met de overheid via een gefragmenteerd landschap. Niet alleen de Vlaamse overheid, maar ook de federale overheid, de gemeenten, de provincies en de Europese instellingen nemen voortdurend initiatieven om ondernemers te informeren, adviseren en ondersteunen over overheidsmaatregelen (erkenningen, vergunningen, steunmaatregelen, fiscaliteit, ...). Hierdoor ontstaan onnodige kosten en tijdverlies. Het project heeft de ambitie om een bijdrage te leveren in het verlagen van de administratieve lasten voor de zoekende ondernemers op het vlak van geïntegreerde informatieverstrekking over overheidsmaatregelen. Eerst en vooral hebben we de doelgroep zelf bevraagd over de huidige en de toekomstige gewenste informatieverstrekking over overheidsmaatregelen vanuit de Vlaamse overheid. Meer dan 9 op 10 ondernemers gaf hierbij aan vragende partij te zijn voor de uitbouw van een portaalsite specifiek voor ondernemers die niet alleen relevante informatie vanuit de verschillende bestuursniveaus bundelt, maar die ook transacties met de volledige Vlaamse overheid mogelijk maakt. 85% van de bevroagde ondernemers stelt dat hierdoor hun administratieve lasten substantieel zouden dalen. Na overleg met alle stakeholders waaronder ook de ondernemersorganisaties werd in 2012 een consensus bereikt over de principes van een geïntegreerde informatieverstrekking vanuit de Vlaamse overheid:

- Opzetten van een transactionele portaalsite voor ondernemers: bestaande uit een informatief luik (en vernet met vlaanderen.be) en een transactioneel luik (ondernemingsfoto met dossierstatusinfo + elektronisch aanvragen van erkenningen, vergunningen, steunmaatregelen, fiscale materies, ...)
- Opzetten van een informatiepunt voor contextgebonden/complexere ondernemersvragen
- Agentschap Ondernemen staat in voor de coördinatie van het project binnen een netwerkmodel

In het voorjaar van 2014 zal met de lancering van het informatieve luik van de portaalsite een eerste zichtbare stap gezet worden. De ondernemer zal in deze eerste fase vlot relevante eerstelijns- en wegwijsinformatie over Vlaamse overheidsmaatregelen kunnen terugvinden samen met een overzicht van de consultants/adviseurs van de Vlaamse overheid en de gesteunde initiatieven die de ondernemer kunnen oriënteren, adviseren en begeleiden. De kracht en de meerwaarde van de portaalsite op het vlak van administratieve vereenvoudiging zal evenwel liggen in het interactieve en transactionele luik dat nadien zal uitgerold worden, wanneer de bouwstenen klaar zijn.

KMO-portefeuille: advies ‘internationaal ondernemen’

Een advies ‘internationaal ondernemen’ i.k.v. de kmo-portefeuille bestaat uit een eerder groot adviestraject voor het identificeren, in kaart brengen en onderzoeken van opportuniteiten en oplossingen met betrekking tot internationaal ondernemen, dit met uitsluiting van de bestaande ondersteuningsmogelijkheden bij FIT en de generieke dienstverlening van FIT. Het betreft projecten bij gespecialiseerde dienstverleners. Een project moet minimaal 500 euro bedragen en men kan tot 5.000 euro steun (à 50%) bekomen per jaar. De middelen hiervoor worden ter beschikking gesteld vanuit de begroting van FIT en FIT bepaalt mede de erkenningsvoorwaarden voor de externe dienstverleners. In 2012 werden zo 126 projecten van kmo's ondersteund voor 413.151 euro, of een gemiddelde van zowat 3.250 euro per onderneming. Het gaat hier dus om projecten met een gemiddelde omvang van 6.500 euro. Grotere projecten dus.

Ook binnen het algemene advies kunnen kmo's ondersteuning laten subsidiëren inzake internationalisering. Een belangrijke subcategorie is immers advies inzake marketing en verkoop. Meer dan een kwart van het subsidiebedrag voor de algemene adviesprojecten valt hieronder (gemiddeld dus 1,6 miljoen euro per jaar). Voor het algemene advies is het maximum subsidiebedrag per jaar beperkt tot 2.500 euro, maar worden ook minder formele eisen gesteld. Het ligt dan ook voor de hand dat kleinere adviezen m.b.t. export en internationalisering gesubsidieerd worden onder het algemeen advies binnen de kmo-portefeuille. Het gemiddelde subsidiebedrag voor algemeen advies bedraagt ongeveer 1.650 euro.

Wat zijn de effecten van de verruiming van de winwinlening (tot 200.000,-) tot hiertoe?

Vermits die verhoging van 100.000 naar 200.000 euro per kredietnemer pas in voege is gegaan vanaf 9/8/2013 (na goedkeuring programmadecreet) is het impact nog beperkt.

Volgens de gegevens van Waarborgbeheer nv zijn er midden november 2013 voor 1 rechtspersoon/kredietnemer in totaal voor 125.000 euro winwinleningen geregistreerd en voor 6 rechtspersonen/kredietnemers 150.000 euro per vennootschap.

Voor de categorieën “zaakvoerders” en “éénmanszaken” zijn er op heden nog geen kredietnemers met meer dan 100.000 euro.

Welke initiatieven en acties zijn er nog gepland inzake opvolging en overname?

Volgende acties voor opvolging en overname worden gepland:

>> Bewustmakingsacties

- uitwerking actieplan – op basis van de voorbije ervaringen - om boekhouders, accountants en leden van de raad van bestuur bewust te maken van hun rol bij bedrijfsoverdracht
- grootschalige bewustmakings- en informatiecampagne naar aanleiding van de Week van de bedrijfsoverdracht
- brief van de minister naar ondernemers vanaf 55 jaar
- Week van de bedrijfsoverdracht in de laatste week van oktober, met informatiesessies van stakeholders en dienstverleners voor potentiële overdragers, opvolgers, starters en groeiers

>> Acties m.b.t. informatieverstrekking

- Uitrol opleidingspakketten bedrijfsoverdracht op basis van evaluatie overheidsopdracht (i.s.m. stakeholdersplatform)
- brochure ‘Hoe financier ik een overname of opvolging?’ (i.s.m. stakeholdersplatform)
- Infosessies met getuigenissen van ondernemers en deskundigen (i.s.m. stakeholdersplatform)

>> Acties m.b.t. begeleiding

- Verdere ondersteuning van strategisch advies en coaching via de kmo-portefeuille

>> Stakeholdermanagement

- verlenging stakeholdersplatform in huidige samenstelling met 1 jaar om continuïteit van het beleid te garanderen
- 2 netwerkdagen (telkens op 2 locaties) met erkende dienstverleners bedrijfsoverdracht

Cijfers over de aanmeldingen i.v.k. PBB en gevolg dat eraan gegeven wordt

Hierbij het overzicht sinds de opstart in het najaar van 2009 tot 25 november 2013.

	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Onvrijwillige meldingen	2	25	2	0	0	29
Vrijwillige meldingen	30	30	14	21	27	122
Totaal	32	55	16	21	27	151
Code groen	7	7	1	0	18	33
Code rood	8	8	2	0	0	18
Code oranje	14	14	11	21	9	69
Scan door KPMG	0	1	3	8	13	25
Doorstartplan	0	6	3	5	8	22

In het geval van code rood (18 bedrijven) werd doorverwezen naar WCO of EFREM/Tussenstap. De 33 bedrijven met code groen kregen van het Agentschap Ondernemen een eerstelijnsadvies en doorverwijzingsmogelijkheden zowel over het toepasselijke overheidsinstrumentarium als voor meer gespecialiseerde bedrijfsbegeleiding. Voor de 69 bedrijven die ressorteerden tot de PBB-doelgroep (code oranje) werd de bedrijfsleiding aangeschreven met een aanbod voor verdere ondersteuning. Voor 25 bedrijven werd als gevolg hierop al een ondernemingsscan opgemaakt door KPMG die resulteerde in het formuleren van aandachtspunten en/of een globaal advies, met doorverwijzing naar de kmo-portefeuille. 22 bedrijven met code oranje hebben de stap gezet naar een doorstartplan gefinancierd via de kmo-portefeuille.

Cijfermateriaal over het effect van de federale wetgeving inzake liquidatieboni op stopzettingen van ondernemingen.

De federale programmawet van 28 juni 2013 heeft de fiscaliteit van de dividenden gewijzigd. Daardoor zal vanaf 1 oktober 2014 de roerende voorheffing op de liquidatieboni van 10% naar 25% stijgen.

Men kan op twee manieren de hogere roerende voorheffing vermijden. Ten eerste, als men de vennootschap voor 1 oktober 2014 liquideert, betaalt men het oude tarief van 10% roerende voorheffing op de uitgekeerde liquidatiebonus. Er werd ook een overgangsregeling uitgewerkt om te vermijden dat een groot aantal bedrijfsleiders enkele jaren vóór hun pensioenleeftijd vroegtijdig hun vennootschap zouden ontbinden om zo te ontsnappen aan het nieuwe tarief van 25%. Sinds 1 juli 2013 kunnen belaste reserves onder bepaalde voorwaarden toch al worden uitgekeerd tegen het voordelige tarief roerende voorheffing van 10% en dat zonder dat de vennootschap in vereffening gesteld moet worden. De wet bepaalt dat ten laatste op 30 september 2014 de bestaande reserves van de vennootschap in het maatschappelijk kapitaal moeten worden geïncorporeerd om van het voordelige tarief te kunnen profiteren.

Het eventuele additionele effect van de federale wetgeving inzake liquidatieboni op stopzettingen van ondernemingen berekenen is niet mogelijk op basis van de administratieve gegevens over stopzettingen in de KBO. Deze geven immers geen inzicht in de reden van stopzetting. Onderstaande tabel geeft alvast een overzicht van de stopzettingen in Vlaanderen. Hieruit blijft dat er de voorbije vijf jaar gemiddeld genomen zowat 30.000 stopzettingen waren per jaar. Op een aandeel actieve ondernemingen van om en bij de 500.000 is dit 6%.

	2008	2009	2010	2011	2012
Stopzettingen	28.203	30.353	29.736	29.892	30.974

Het Agentschap Ondernemen en het departement EWI beschikken niet over bijkomende gegevens. Binnen de onderzoeksagenda van het steunpunt STORE en de daar beschikbare competenties en middelen is het ook niet mogelijk om op korte termijn bijkomende onderzoek hiernaar te verrichten. Wetenschappelijk representatief onderzoek naar deze problematiek is geen evidentie, binnen STORE is dat dan ook in een nuttig tijdsbestek niet mogelijk. Anderzijds is er een enquête uitgevoerd door een kmo-organisatie bij ongeveer 3.000 ondernemers, met een al bij al lage responsgraad van 14%. De resultaten die in de pers werden gecommuniceerd kunnen een zekere indicatie geven. Het blijft echter moeilijk om de additionaliteit van deze stopzettingen te beoordelen.